Notulen

van het verhandelde in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland, gehouden op dinsdag 12 november 2024, 16.00 uur.

Voorzitter : F.I. Noordermeer-van Slageren, burgemeester

Griffier : A. de Vos

Aanwezig : de heer B.J. Ammerlaan (Mijn Partij) (vanaf 17.20 uur) de heer J. van der Eijk (VVD), de heer J.G. Jongsma, (OGP Midden-Delfland), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), mevrouw S.A. Koppert (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA) de heer F.J. van Lier (Mijn Partij), de heer P.W. van Rijs (CDA), de heer R.H.P. Ringeling (ChristenUnie), de heer H. Rodenburg (CDA), de heer E.N.H. Roeling (Mijn Partij), de heer P.W. Scholtes (D66), de heer J.P. van der Spek (Mijn Partij), de heer R.E. Vieira (D66) en de heer R.H.G. Zwaard (CDA)

Afwezig : de heer A.J. Gebben (VVD), de heer J.J.C. Moerman (VVD)

Tevens aanwezig: de heer A.F. de Leede, mevrouw M. Oderwald-Ruijsbroek, de heer F.A. Voskamp, wethouders

---

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Welkom allen. Het is dinsdag 12 november 2024 en om 16.00 uur zijn we hier gestart met de raad en we zijn bijeen voor de bespreking en besluitvorming voor de Gemeentebegroting 2025-2028. De raad stelt vandaag de financiële kaders vast, waarmee u het college aan het werk zet om zich ook volgend jaar in te kunnen zetten voor de gemeente en haar inwoners. En 2025 is het laatste volle begrotingsjaar van dit college. Immers, in maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen.
De vergadering vanavond kent een ietwat andere dynamiek doordat we lang gaan schorsen, maar niet alleen schorsen, we gaan ook nog lekker eten. Ik wens de raad en het college een goede vergadering toe en ik open hierbij de vergadering.
Ik meld hierbij ook de afwezigheid van de leden Gebben en Moerman, beiden van de fractie VVD. En ik wens mijnheer Van der Eijk sterkte vanavond. U heeft collega's in de raad, dus we doen dat hier met elkaar vanavond uiteraard. En mijnheer Ammerlaan zal iets later aansluiten, dus die komt nog wel, maar die is er nu nog niet.

2. Spreekrecht voor belangstellenden

De **voorzitter**: Er zijn geen aanmeldingen voor het spreekrecht ontvangen, dus ik ga meteen naar agendapunt 3.

3. Vaststellen van de agenda

De **voorzitter**: Het vaststellen van de agenda. Bij het vaststellen van de agenda heb ik een agendavoorstel om de beraadslaging van agendapunt 6. Eerste wijziging op deze begroting, mee te nemen bij de beraadslagingen bij punt 4. en 5., maar uiteraard wel als apart besluit te nemen. Dus het zesde agendapunt met inachtneming van de reeds gehouden beraadslaging, uiteraard als besluit met elkaar vast te stellen. Dat is het agendavoorstel. Kunt u zich hierin vinden? Dan is hierbij de agenda ook vastgesteld.
En voordat wij beginnen met de beraadslagingen, wil ik nog even zeggen dat u zojuist een prachtig magazine uitgereikt heeft gekregen. Het is gisteren gelanceerd en daar zijn we heel trots op, maar daar mogen jullie ook trots op zijn want het is echt vanuit eigen productie, vanuit onze gemeente, een blad dat op dit moment in 2000 exemplaren verspreid wordt. Maar er werd gisteren al gemeld dat er meer nodig zijn, dus ik ben bijzonder trots. Wethouder De Leede en ik mochten gisteren bij de lancering aanwezig zijn en er was een heel mooie opkomst. Dus dat is leuk om nog even te melden.

4. Beraadslagingen over programmabegroting 2025-2028 c.a.

De **voorzitter**: Goed, naar de beraadslagingen. In september heeft de raad de ontwerpbegroting 2025-2028 mogen ontvangen. En de behandeling van de begroting 2025 is van start gegaan met een avond waarin de fracties de daarbij levende, technische vragen hebben kunnen stellen.

Vervolgens is de eerste termijn schriftelijk verlopen in de vorm van algemene beschouwingen van de fracties en de collegereactie hierop. Nu start de tweede termijn. En dat is ook het moment voor het indienen van amendementen en moties. En die zijn ook binnengekomen. Per fractie is, zoals u bekend, circa tien minuten spreektijd beschikbaar. Het voorlezen van de teksten van de amendementen en moties telt niet bij die maximaal tien minuten. We hebben de kookwekker niet aan staan, maar we gaan die tijd wel echt goed bewaken. Dus ik wil u ook vragen om u daar ook maximaal aan te houden.
En we hebben zoals goed gebruik, vlak voor de vergadering de loting gedaan van de volgordelijkheid waarop de zes fracties de gelegenheid krijgen om te spreken. Die is vastgesteld en die heb ik hier voor mij liggen. Daarmee wil ik dan tevens de eerste spreker uitnodigen. Dat is in dit geval, dit jaar de OGP Midden-Delfland. En mijnheer Jongsma, ik wil u ook vragen om de aftrap te doen. Dat is ook bij het spreekgestoelte, inderdaad. Kijk eens, en u heeft al een lieftallige assistent. Dan wil ik u graag het woord geven.

De heer **Jongsma**: Voorzitter. Als OGP Midden-Delfland hebben we in de eerste termijn onze zorgen en wensen uitgesproken over de begroting en beleidskeuzes van het college. We danken het college voor de beantwoording en willen in deze termijn zes punten verder belichten en om verduidelijking vragen.
Investeren in natuur – versterk onze boeren.
OGP Midden-Delfland ziet grote waarde in biodiversiteit en landbouw en pleit voor een hogere financiële waardering hiervoor. Ondanks beperkte opties moedigen wij het college aan innovaties en samenwerkingen met lokale agrariërs te blijven onderzoeken en hen te helpen bij het verkrijgen van subsidies. Een positief voorbeeld is de recente subsidie van de provincie voor het leefgebied van boerenlandvogels in de Duifpolder en Groeneveldse polder. Hoe ziet het college verder kansen voor vergelijkbare initiatieven?
Houd onze dorpen bereikbaar – mobiliteit voor iedereen.
Met mogelijke bezuinigingen op het openbaar vervoer maken wij ons zorgen over de bereikbaarheid van onze dorpen. Ook in de motie van ChristenUnie die later komt, geeft ChristenUnie aan zorg te hebben over de bereikbaarheid van onze dorpen. We waarderen de inspanningen van het college om de dienstregeling te behouden, maar vragen het ook om samen met omliggende gemeenten, de MDRH en de provincie te zoeken naar toekomstbestendige oplossingen. Is uitbreiding van de MUS, bijvoorbeeld naar weekenden en naar knooppunten van openbaar vervoer misschien een optie? En ander initiatief zou een AutoMaatje-service kunnen zijn, waarbij vrijwilligers minder mobiele inwoners gaan vervoeren. Welke mogelijkheden ziet het college om dit soort initiatieven te ondersteunen?
Samenwerken aan een gemeente die klaar is voor iedereen.
Met de vergrijzing blijft ouderenbeleid een prioriteit. We zijn blij met de stappen rond de netwerktafel Langer Zelfstandig en een burgerinitiatief over nabuurschap in Den Hoorn. Maar we vragen ook om een beter vindbaar overzicht van het ouderenbeleid. Welke mogelijkheden ziet het college? Kan een centraal punt op de gemeentelijke website helpen? We zijn het met het college eens dat het predicaat 'Dementievriendelijke gemeente' geen doel op zich is. Net als het college ziet OGP Midden-Delfland graag dat we een inclusieve en leeftijdsvriendelijke samenleving zijn. De motie van het CDA Samen spelen, geeft hier ook een soort van invulling aan. Wat heeft het college nodig om initiatieven, waaronder een dementievriendelijke gemeente, concreet te maken?
Blijf bouwen binnen de dorpen – behoud ons landschap.
De bouw van woningen in Midden-Delfland is voor ons geen vraag meer, maar een opdracht. We zijn tevreden dat Maaslandse Zoom, Keenenburg V en het Centrumplan Den Hoorn concrete stappen laten zien. Maar we willen ook duidelijkheid over andere plannen, waaronder de Zuidrand in Schipluiden en de Sterappel in Den Hoorn. Wanneer kunnen we hier de resultaten van verwachten? In aansluiting op deze plannen zullen elk jaar zeventig tot tachtig woningen moeten worden gebouwd binnen onze dorpskernen om uitvoering te geven aan onze woonvisie. In het coalitieakkoord is afgesproken om actief met eigenaren van potentiële locaties in gesprek te gaan om te onderzoeken wat nodig is om woningen te realiseren. Daarbij is ook gevraagd een eerste inventarisatie van een locatie in het vierde kwartaal 2024, dat is nu, af te ronden en de gemeenteraad regelmatig op de hoogte te stellen van de voortgang. Wellicht kan de motie van het CDA, sorry dat ik hem ook al verklap, over de zoektocht naar verpauperde panden, hierin worden meegenomen. Omdat deze afspraak niet is opgenomen in het collegewerkprogramma, willen we dat door de volgende motie alsnog regelen.

Stop de tijd. Motie Geef wonen de ruimte, ga op zoek naar nieuwe woningbouwlocaties. Ik pak hem er even bij en dan is het gebruikelijk dat ik het dictum ga voorlezen, dus dat is het laatste stukje. Draagt het college op een eerste inventarisatie van potentiële woningbouwlocaties in de dorpskernen op korte termijn alsnog uit te voeren. De resultaten daarvan uiterlijk in het eerste kwartaal 2025 aan de raad kenbaar te maken. Vervolgens actief met eigenaren van deze locatie in gesprek te gaan onder welke randvoorwaarden woningbouw mogelijk is. En tenslotte twee keer per jaar in de raad te informeren over de uitkomsten en voortgang van deze gesprekken. Dat is motie 1. Hij is ondertekend.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarbij is motie nummer 1 Geef wonen de ruimte: ga actief op zoek naar nieuwe bouwlocaties ingebracht.

De heer **Jongsma**: En door. Schone lucht voor iedereen – zet in op groene energieopslag.
Het Schone Lucht Akkoord biedt een kans om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarin steunen wij het pleidooi van D66. De buurtbatterij speelt hierin een rol door opgewekte groene stroom op te slaan voor bijvoorbeeld het terugleveren aan de woningen of het opladen van elektrische auto's. Hiermee wordt het gebruik van fossiele energiebronnen verminderd en de uitstoot verlaagd. Voor bewoners die liever eerst hun eigen auto opladen, maar geen oprit hebben, willen we de kabelgoot mogelijk maken. Ook hiermee wordt het opwekken van groene stroom bevorderd, opladen toegankelijker en overbelasting van het net voorkomen waardoor zonne-energie optimaal benut kan worden. een win-winsituatie. En bij dezen willen we dan ook de volgende twee moties indienen.
De eerste motie is Energie uit de wijk maakt Midden-Delfland zelfvoorzienend. De tweede motie is Opladen zonder obstakels, kabelgoten voor elektrische auto's in Midden-Delfland. Ook hier zal ik het dictum ervan voorlezen. En dan begin ik dus met die van de buurtbatterij. Roept het college op buurten en wijken in Midden-Delfland actief uit te nodigen om met plannen te komen voor buurtbatterijprojecten, ondersteund door elektriciteitsnetbeheerder Juva en samen met andere relevante partners. Een verkenning uit te voeren naar de mogelijke rol van slimme buurtbatterijen in de gemeente, waarbij aandacht wordt besteed aan: 1. De potentiële voordelen en uitdagingen van buurtbatterijen voor Midden-Delfland; 2. Een globale inschatting van juridische en economische haalbaarheid; 3. Potentiële locaties en projecten, waaronder nieuwbouw, die zich lenen voor implementatie van buurtbatterijen; 4.Integratiemogelijkheden met bidirectioneel laden – dat is dus heen en weer, dus je laadt die batterij op en dan weer terug, het is een moeilijk woord, dus ik dacht, ik doe het even op B1-niveau – van elektrische voertuigen. Voortaan in visies en plannen voor nieuwbouwprojecten actief in te zetten op pilots met buurtbatterijen en dit te verwerken in de gemeentelijke begroting en andere relevante documenten. Dat is de eerste.
En dan de tweede motie. Een op herhaling. Onderzoek te doen naar beleid voor een dergelijk initiatief, en dan hebben we het over de kabelgoten, de gemeenteraad voor maart 2025 een voorstel te doen laten toekomen en te onderzoeken wat de kosten zijn van een dergelijk initiatief en te bezien of een financiële bijdrage van aanvrager kan worden verlangd. Dat is deze.
Oké. Graag horen wij hoe het college staat tegenover de moties over buurtbatterijen en kabelgoten om schone lucht en duurzame energieoplossingen te stimuleren.
Dan het zesde punt: samen sterker door creatief en betrokken beleid.
In 2026 staan we voor grote uitdagingen. We vragen het college om in 2025 een plan van aanpak op te stellen waarin naast kostenreductie en creatieve oplossingen voor extra inkomsten, ook wordt gekeken naar het actief betrekken van inwoners en hier de gehele raad bij te betrekken, zoals voorgesteld in de motie van D66 en Mijn Partij. Maar doe dit wel zorgvuldig en weloverwogen. Dat is ook een eerste reactie op de motie van de VVD Verhogen ozb en de motie van D66 Verhogen toeristenbelasting. In de derde termijn kom ik hierop terug.
Omdenken. Voorzitter, ik kom tot een afronding. Een goed voorbeeld om inwoners actief te betrekken bij het betaalbaar houden van onze gemeente is het onderhoud van groenvoorzieningen. Vraag inwoners om bijvoorbeeld het groen en meubilair in hun straat te adopteren. De gemeente faciliteert met materieel, gereedschap en spullen. Samen creëren we zo ruimte om gemeentelijke taken op peil te houden. Zo blijft de betrokkenheid van de inwoners groot en houden we de leefbaarheid en saamhorigheid in onze dorpen hoog. Een kwestie van anders denken, samen doen. Ook in 2025 het motto van OGP Midden-Delfland.
Tot slot. Vandaag stond in het AD dat de kwaliteit van het leven in de gemeenten het hoogst is in heel Zuid-Holland. Iets om blij over te zijn, iets om trots op te zijn. Nu geloof ik niet alles wat er in

het AD staat, dat is zeker niet zo, maar dit geloof ik wel. We hebben het ontzettend goed. Laten we dat beseffen als anderen om hulp vragen wanneer zij moeten vluchten voor oorlog of voor wie je bent, dat we daar heel dankbaar voor moeten zijn. Wij mogen volgend jaar 80 jaar in vrijheid leven. In de huidige tijd is dat geen vanzelfsprekendheid meer. Laten we dat niet vergeten en het vieren. Daarom zal ik namens D66 en CDA en OGP Midden-Delfland een amendement indienen, 80 jaar vrijheid en democratie. Vier het leven en dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Jongsma.

De heer **Jongsma**: Ik moet alleen dat amendement nog wel even indienen.

De **voorzitter**: Ja, dat was inderdaad mijn vraag aan u, dank u wel voor uw mooie betoog. En ook voor de warme woorden, zowel richting inwoners, de betrokkenheid en over het feit dat wij hier in vrijheid met elkaar mogen leven in deze mooie gemeente.
Het is zo dat wij nu een drietal moties ingediend hebben gekregen door de OGP Midden-Delfland en een amendement. Dank u wel. Ik wil nu graag als tweede het woord geven aan de heer Vieira van D66, aan u het woord.

De heer **Vieira**: Voorzitter, leden van het college, leden van de raad, aanwezige inwoners. Zo langzamerhand is bij u wel bekend dat we hier zijn voor de begrotingsbehandeling 2025-2028, waarbij het perspectief voor 2025 er nog enigszins positief uitziet, maar de jaren erna nogal een uitdaging zijn. Wij als D66 geloven dat deze lange termijn negatieve begroting ons dwingt om kritisch te kijken naar onze uitgaven en manieren om onze inkomsten te verhogen zonder onze inwoners onnodig te belasten. Dat sluit aan op een motie die later komt. Het biedt ons de mogelijkheid om te investeren in projecten die op lange termijn rendabel zijn en bijdragen aan de leefbaarheid en de duurzaamheid van Midden-Delfland.
Die begroting, dat is ruim 227, of 200 en nog wat bladzijdes, dus met die tien minuten kan ik niet overal bij stilstaan, voorzitter en aanwezigen, maar er is wel een handvol punten waar ik namens D66 bij stil zal staan.
En als eerste zijn dat langetermijninvesteringen in het onderwijs. Want wat ons betreft, is het voor de toekomst van Midden-Delfland cruciaal om te investeren in de jeugd en de leeromgeving. Het huisvestingsplan voor het onderwijs dat is opgeleverd eerder dit jaar is wat ons betreft, een stevige basis, maar er liggen nog wat uitdagingen om dit in de praktijk meerjarig te realiseren. Wat ons betreft, kijken we daarbij ook naar koppelkansen met woningbouw in onze kernen. Verder blijven we, wat D66 betreft, de flexibele budgetten toewijzen aan scholen, zodat ze de kwaliteit van onderwijs kunnen verhogen, hetgeen essentieel is voor de leefbare en aantrekkelijke gemeente. Dat wat betreft onderwijs.
Woningbouw. De vorige spreker refereerde eraan en dat zullen wij ook doen en ik denk misschien nog een aantal na ons. Want wij zien dat de woningmarkt krap blijft. Met name voor starters is het tekort groot. Wat ons betreft, is de realisatie van woningen een kernpunt binnen onze woonvisie en speelt de samenwerking met de provincie een belangrijke rol. Wij en de gemeente dienen actief te kijken naar de mogelijkheden om in te zetten op de flexwoningen en betaalbare projecten die de doorstroming kunnen stimuleren. Hierdoor kunnen we onder andere starters de kansen bieden om een sociale balans te vinden binnen onze dorpskernen.
Dan de kwaliteit van ons buitengebied, dat buitengewoon gewaardeerd wordt door onze inwoners, maar ook velen van buiten. Het trekt jaarlijks vele bezoekers aan, vooral door het groen en het provinciale landschap dat wij bieden. Wat D66 betreft, zien wij graag dat deze voorzieningen niet alleen betaald worden door onze inwoners. Wij hebben vanuit het Gemeentefonds al relatief weinig inkomsten ten opzichte van andere gemeenten. We vinden dat die bijdrage ook gedaan moet worden in grotere mate door mensen die in onze gemeente verblijven en overnachten. Wij zien bijvoorbeeld dat de toeristenbelasting in Westland of Zoetermeer ergens tussen de € 5,00 en € 9,00 is en bij ons was het afgelopen jaar € 1,25. Ja, wij vinden dat wij echt de toeristenbelasting wel wat kunnen ophogen en dus ook de kosten voor het onderhoud van ons buitengebied neer kunnen leggen bij mensen die ons bezoeken in de gemeente. En daarvoor, voorzitter, heb ik een motie. Ik zal alleen het dictum voorlezen. Wij verzoeken het college te onderzoeken wat er voor nodig is om het provinciaal gemiddelde voor toeristenbelasting, nu € 3,05 per nacht, ook in Midden-Delfland te heffen en de raad uiterlijk in december van dit jaar over de gevolgen te

informeren. In de technische beantwoording heeft het college aangegeven geen directe bezwaren te zien, dus dat sterkt ons om dit in te dienen.
Dan nog een aantal punten. Onderhoud is pak 'm beet een kwart of een derde van het budget binnen onze gemeente. Dus ik wil daar toch wel even bij stilstaan. Het college heeft aangegeven dat het met minder budget mogelijk moet zijn om onderhoud te kunnen laten plaatsvinden aan de wegen en andere zaken en goedkoper en scherper te kunnen inkopen. Als D66 ondersteunen wij deze initiatieven om met deze beperkte middelen goed om te gaan en juist te blijven investeren in het feit dat wij dingen niet doorschuiven, waardoor de kosten op lange termijn oplopen, en op die manier stabiel blijven.
De heer Jongsma refereerde zojuist aan de opvang van vluchtelingen. Zoals we weten, heeft het college inmiddels overeenstemming bereikt over de huurovereenkomst met het COA rondom het opvangen van vluchtelingen. Deze overeenkomst brengt niet alleen sociale verantwoordelijkheid met zich mee, maar wij hebben ook financiële voordelen gezien. Wat D66 betreft, gebruiken we deze opbrengsten om op verantwoorde manier in te zetten voor essentiële behoeften in onze gemeente. Verder zien we graag dat wij, in samenwerking met onze maatschappelijke organisaties, tegenwoordig WIJ, geloof ik, als afkorting, een bijdrage leveren om vluchtelingen goed te laten integreren, deel te laten nemen aan lokale activiteiten en onderwijs en de economie.
Dan nog een tweetal punten en dan rond ik zo'n beetje af, voorzitter. De dienstverlening van de gemeente. We staan hier bij heel veel stil, maar uiteindelijk zijn we hier omdat we hier voor onze inwoners zijn en voor onze ondernemers. Wat ons betreft, blijven we prioriteit geven aan het verbeteren van onze dienstverlening. Het college heeft al aangegeven dat digitalisatie en innovatie kan bijdragen – niet vervangen, maar bijdragen – om processen te verbeteren en bijvoorbeeld het programma Heldere taal voor communicatie ervoor kan zorgen dat zaken efficiënter gaan lopen binnen de gemeente. Wij ondersteunen dit van harte.
En over de vrijheid, waar ook de heer Jongsma van de OGP Midden-Delfland aan refereerde, onderstrepen wij wat gezegd is. Wij zien dat met name een dergelijke viering van 80 jaar vrijheid de maatschappelijke samenhang, educatie en toerisme en lokale betrokkenheid kan verhogen. Dus vandaar dat wij die motie mede indienen en uiteraard steunen.
En tot slot, voorzitter, waarderen wij de inspanningen van het college, maar ik zie ook een aantal medewerkers van de gemeente die ervoor gezorgd hebben dat de begroting voor 2025 sluitend is. En wij zien uit naar een plan van aanpak van het college, waarin duidelijk wordt welke maatregelen en keuzes er nodig zijn om in de toekomst een positiever beeld te hebben dan dat we nu hebben van de jaren 2026 en daarna. Wat ons betreft, kijkt het college bij het opstellen naar een aantal punten. De toekomstvisie 2050, daar is nog niet aan gerefereerd, maar die dient centraal te staan. Wij hebben ook een aantal vragen gesteld in de eerste termijn die als aanknopingspunt gebruikt kunnen worden om op thema's te kijken of er op dat gebied bezuinigd zou kunnen worden.
Wat ons betreft wil ik het hierbij laten. Dank u.

De **voorzitter**: Ook u, mijnheer Vieira, heeft als het goed is een motie. Inderdaad. Die komt al onze kant op. Dank u wel. En ik wil u ook hartelijk danken voor uw betoog en de onderwerpen die ons allen raken. En ondertussen wil ik mijnheer Van der Eijk vragen, namens de voltallige VVD, om ook namens de VVD de tien minuten tijd de gelegenheid te nemen om het woord te voeren.

De heer **Van der Eijk**: Voorzitter, eigenlijk zou de heer Moerman hier staan, maar hij is helaas ziek, dus ik neem het stokje even over, of weer terug, een beetje net hoe je het bekijkt.
Om te beginnen wil de VVD benadrukken dat het voor de raad altijd erg makkelijk is om ons te verschuilen achter het college. Laten we niet vergeten dat het college slechts uitvoerend orgaan is van deze raad en in het bijzonder van de coalitie. De tweede termijn is dan ook niet alleen gericht aan het college, maar ook, vooral, aan die coalitiepartijen. U zit immers aan het stuur, het zijn uw wethouders die het college vormen. Met de meerderheid in de raad heeft u de macht om veranderingen door te voeren. Het is ons ook opgevallen dat u uw pijlen vaak richt op het college en beperkt naar uzelf kijkt. Als u bijvoorbeeld helderheid wilt in de begroting en had willen zien over de invulling van de B-lijst van het bezuinigingsplan, waarom is het dan niet gerealiseerd? U had het eenvoudig kunnen regelen en dan hoefde u niet het college de schuld ervoor te geven, eerder uzelf.
Voorzitter, iedere partij in deze raad ziet de noodzaak van bezuinigingen. Deze bezuinigingen zijn niet nieuw of onverwachts. Al sinds vorig jaar horen wij als raad hetzelfde verhaal. Wat de VVD verbaast, is dat het college niet of nauwelijks concrete stappen heeft gezet om alvast te beginnen

aan een duurzaam sluitende begroting na 2025. We hebben wel een sluitende begroting voor komend jaar, met allerlei mooie termen als 'de lucht is eruit', 'incidentele investeringen', 'slimme keuzes', 'aframen'. Maar is dit wel genoeg? Waarschijnlijk niet, voorzitter. Wij denken dat het slechts een dunne laag verf is op een roestige brug.
Tijdens de kadernota vroeg niet alleen de VVD, maar vroegen ook de coalitiepartijen transparantie over de doorgevoerde aanpassingen. Dat het college dit verzoek niet heeft opgevolgd, vinden wij teleurstellend. Een aantal keuzes van het college roept daarnaast vragen op. Zo stelt het college binnen de gemeenschappelijke regeling enkel het wettelijk verplichte deel uit te voeren, maar bij slechts één regeling, Archiefbeheer, € 17.000,00, werd dit toegepast. Dat zet nauwelijks zoden aan de dijk, voorzitter. De VVD vraagt zich af of het college deze aanpak echt serieus neemt.
Een andere keuze is het aframen van 10% op alle openeinderegelingen. Als het college dit nu echt zou doorvoeren, dan hadden wij toch veel meer moeten besparen? Alleen al in het Sociaal Domein denken wij dat er dan € 1,7 miljoen bespaard had kunnen worden. Dit lijkt meer op een eenmalige maatregel, terwijl echte problemen worden doorgeschoven.
Wij vragen ons af: is dit soort beleid echt duurzaam? De grondgedachte is wel goed, maar nu doorpakken. De kern van heroriënteren en aframen is verstandig en iets waar de VVD al jaren om vraagt, vooral binnen het Sociaal Domein, maar ook andere gemeenschappelijke regelingen moeten een bijdrage leveren. Als we deze koers echt willen varen, laten we dan direct 10% reductie doorvoeren en keuzes maken wat wettelijk verplicht is en wat niet. Het lijkt erop dat men niet wil ombuigen en nu voor cosmetische oplossingen kiest om zo na de verkiezingen geen pijnlijke keuzes uit te hoeven leggen.
Wij roepen u met klem op om in actie te komen en problemen niet langer voor zich uit te schuiven. We willen een duidelijk bezuinigingsplan met keuzemogelijkheden voor de raad, liever vandaag dan morgen en zeker niet pas bij de behandeling van de kadernota. De gehele raad dient hierbij betrokken te worden. We willen een openbaar debat en niet een overleg in de Auditcommissie. Daarom heb ik een motie voorbereid, of heeft de fractie VVD een motie voorbereid. Stop de tijd, ik moet even zoeken. Ik heb hem. De motie heet Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid. Ik houd het bij het dictum. Wij verzoeken het college de besluitvormingscyclus over de bezuinigingen in openbaarheid in de commissie- en raadsvergadering te laten verlopen en alle keuzes in deze vergaderingen aan de raad voor te leggen. Voorzitter, ik kom later bij u met deze motie. Misschien komt er nog een.
Het asielzoekerscentrum. Voorzitter, als ik het zo hoor, is de komst van het azc een feit en daar wil deze coalitie niet meer van afwijken. Wat de VVD nu het meest verontrust, is de voortdurende onduidelijkheid rond de financiën en de materiële stand van zaken. We gaan het hier volgende week ook over hebben. Het verbaast ons ten eerste dat in deze begroting met geen woord over het te vestigen asielzoekerscentrum wordt gerept.
Wonen. Een grote uitdaging blijft de woningnood in onze regio. Eerdere sprekers refereerden daar al aan. Voor ons is het ook essentieel om te zorgen dat er voldoende betaalbare koopwoningen, starters, jonge gezinnen en ouderen komen in deze gemeente. Helaas zien wij een gebrek aan ambitie bij dit college om bouwprojecten te versnellen. Wij vermoeden dat dit te maken heeft met de wijze waarop het college de capaciteit binnen het apparaat gebruikt. Wij constateren dat ambtenaren vooral ingezet worden voor minder structurele activiteiten zoals de flexwoningen en het realiseren van het azc. Hier heb ik ook een motie voor, voorzitter. Ik zal het ook bij het dictum houden. De motie is genaamd Heroverweging onderzoek flexwoningen. Wij verzoeken het college om het onderzoek naar het verplaatsen en de haalbaarheid van de flexwoningen te stoppen.
De VVD ziet graag verschuiving van prioriteiten naar woningbouw in stenen. Deze bieden een veel structurelere oplossing voor de woningnood. In deze mening worden wij gesterkt door het onderzoek en de uitspraken van het PBL.
De bereikbaarheid van onze dorpen en de verbinding met omliggende regio's moet hoog op de agenda blijven staan, maar we constateren dat het onderhoud van onze infrastructuur achterblijft. Onze inwoners, waaronder veel ondernemers, zijn afhankelijk van goede verbindingen met omliggende steden. Wij roepen op hier werk van te maken en het onderhoud op peil te brengen om toekomstige kostenstijgingen te voorkomen.
De ozb. De VVD maakt zich zorgen over de ozb. Wij horen geluiden dat bij verdere tegenvallers de ozb verhoogd zou kunnen worden. Een maatregel die voor de VVD niet bespreekbaar is. Dat zal u niet verbazen. Onze inwoners worden al zwaar belast, zeker in vergelijking met andere gemeenten. Het kan niet zo zijn dat de ozb telkens wordt gezien als geldpot die de gemeente kan aanspreken wanneer het uitkomt. Daar is ook een motie voor voorbereid, Bezuinigingen is wat anders dan ozb

verhogen. Voorzitter, wij verzoeken het college de ozb niet te gebruiken om gaten die in onze begroting ontstaan mee op te vullen. Die zal ik u zo ook overhandigen.
En tot slot. De VVD zal zich blijven inzetten voor een financieel gezonde en leefbare gemeente waar inwoners niet worden belast met gevolgen van ondoordacht beleid. Wij willen een gemeente waar het prettig wonen is, waar veiligheid en gemeenschapszin centraal staan en waar zowel verenigingsleven, als de economie kunnen floreren. Laten we daarom een realistische begroting opstellen die niet alleen financieel verantwoord is, maar ook rechtdoet aan de belangen van onze inwoners. Tot zover voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Eijk. Als ik het goed heb, gaat het hier over drie moties die u heeft ingediend. Ja. Ik keek naar u, maar nu kijk ik de andere kant op en ik zie inderdaad een interruptie van de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Ik heb mijnheer Van der Eijk eerst even zijn betoog laten afmaken. Maar ik ga toch even een vraag stellen over de eerste vier zinnen ongeveer want daar zegt hij namelijk nogal wat. Daar zegt hij een paar dingen. Daar zegt hij dat het college eigenlijk een uitvoeringsorgaan is van de coalitie. Dat een coalitie dingen had kunnen regelen, maar dat heeft nagelaten. En ik ken de heer Van der Eijk als iemand die nogal zuiver op de lijn is als het gaat over het rechtsbestel in Nederland en hoe de democratie werkt en volgens mij is het college een uitvoeringsorgaan van de gehele raad. Dus hoe kijkt u nu aan tegen wat u net in die eerste vier zinnen gezegd heeft?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Knaap, dan wil ik gelegenheid geven aan mijnheer Van der Eijk.

De heer **Van der Eijk**: Hoe ik daartegen aankijk? Het college is inderdaad een uitvoeringsorgaan voor de hele raad, maar de VVD heeft ook in de coalitie gezeten. Dan heb je toch wel wat meer in de melk te brokkelen dan als oppositiepartij. U heeft dat misschien in een eerdere termijn ook zo ervaren.

De **voorzitter**: Ik zie weer een interruptie van de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dan ben ik ook wel benieuwd hoe u dan aankijkt tegen de prettige samenwerking die wij als raad, maar ook soms als coalitie- en oppositiepartij hebben op zaken als een woonvisie. Want u doet een beetje aan cherry picking op wat u nu uitkomt, maar ik kan toch zo een aantal voorbeelden noemen waar wij heel goed als raad bezig zijn om dingen te veranderen, dus vanwaar die eenzijdigheid ineens?

De **voorzitter**: De heer Van der Eijk, aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: Ik probeer even de vraag goed te begrijpen. Er wordt gesteld dat ik of de VVD aan cherry picking doet en wij op delen goed samenwerken en op delen niet. We kunnen… Op sommige delen liggen, denk ik, de visies van partijen dichter bij elkaar en waar die wat uit elkaar gaan, heb je als oppositiepartijen toch minder in de melk te brokken.
Volgens mij is mijnheer Knaap nog niet helemaal tevreden met het antwoord. Of ik had de vraag niet goed verstaan voorzitter, dat zou ook heel goed kunnen.

De **voorzitter**: We kunnen u niet helemaal goed horen, maar ik wil mijnheer Knaap even als laatste op dit onderwerp de gelegenheid geven.

De heer **Knaap**: Ja, ik vat dan toch samen wat de heer Van der Eijk zegt. Als het de VVD uitkomt, dan is de hele raad nodig. En als het de VVD niet uitkomt, is het de schuld van de coalitie dat ze dat niet met het college geregeld hebben. Begrijp ik het zo goed?

De **voorzitter**: Ik kijk naar de heer Van der Eijk voor de beantwoording van deze laatste vraag.

De heer **Van der Eijk**: Ik deel de samenvatting van de heer Knaap niet, voorzitter.

De **voorzitter**: En als ik het goed zie, wilt u het daarbij laten en is dat tevens het eind van uw betoog. Heel hartelijk dank ook. En het betekent dat er een drietal moties is binnengekomen van de VVD. En ik lees even voor, motie 5 Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid, motie 6 Heroverweging onderzoek flexwoningen. En motie 7 Bezuinigingen is wat anders dan ozb verhogen. En nogmaals dank ook, de heer Van der Eijk. U heeft dat wel in uw eentje gedaan. Dan gaan we naar de vierde spreker en ik mag uitnodigen Mijn Partij, de heer Roeling. U krijgt ook van mij tien minuten. Daar hoort het pasje bij inderdaad.

De heer **Roeling**: Ja, de eerste minuut is al om, denk ik, voorzitter.
Voorzitter, dank u wel. Ook wij hebben gekeken naar de begroting en dat heeft bij ons geleid tot drie amendementen en een motie. Ik zal niet zeggen dat er altijd een verband zit tussen mijn verhaal en de ingediende amendementen, maar aan het eind komt het allemaal goed, voorzitter.
Ik zou willen beginnen met het nader duiden van hoe wij een begroting zien en hoe er wat ons betreft de laatste jaren mee omgegaan is. Bij ons is een begroting kaderstellend. Het belangrijkste kader waarin van alles en nog wat wordt vastgesteld voor komend jaar of komende jaren. Dat is wat ons betreft leidend. Het is niet in beton gegoten, maar als we nu kijken hoe makkelijk daar toch vanaf wordt gestapt, hebben wij daar toch wel een paar opmerkingen over.
Hoe gaat de begrotingsbehandeling in de praktijk? Het begint altijd met een paginagrote advertentie van het college in De Schakel waarin dan wordt aangegeven 'dit gaan we allemaal doen de komende jaren'. En er zal ongetwijfeld ergens een disclaimer staan in een hoekje 'nou ja, uiteindelijk is het aan de raad', maar het is een voorstel. Daarmee wek je de indruk bij de inwoners die niet bekend zijn met dit proces, zodat die denken 'nou ja, dit is het'. Zo spraken wij onlangs een B&B-ondernemer die had vernomen van het college dat de toeristenbelasting omhoog zou gaan, terwijl dat feitelijk slechts een voorstel is en de raad bepaalt maar daardoor ontstaat er wel een beeld dat wij als raad hier alleen maar ondersteunend zijn aan het college. Die mening delen wij niet.
Een ander puntje van kritiek is de septembercirculaire. We hebben navraag gedaan, enkele weken geleden. Dezelfde dag kregen we nog een reactie en dat was negatief. Bijna € 1 miljoen komende jaren en elk jaar negatief. Dan rijst natuurlijk de vraag: wat doen we hier vandaag op het moment dat we nu al in ons achterhoofd weten dat er nog bijna € 1 miljoen verspijkerd moet worden, ten opzichte van waar we het nu vandaag over hebben en waar we toe besluiten? Het is niet voor niets dat die septembercirculaire in september komt, zodat wij als gemeente, als college de ruimte hebben om die nieuwe cijfers van de septembercirculaire daarin mee te nemen. Dat gebeurt niet. Dat zal nu volgende maand zijn en eerste kwartaal volgend jaar. Dat maakt de begrotingsbehandelingen er niet sterker op, voorzitter.
Een ander puntje, dat is een specifieke vraag aan het college. Wij hebben begrepen dat er volgende maand ook een krediet komt voor de sportverenigingen in Schipluiden. Dat is toegezegd door het college aan de verenigingen. De vraag blijft nu: gaat het ook daadwerkelijk gebeuren? Of wordt dat op de lange termijn geschoven?
Voorzitter, de inhoud. Wat ons betreft wordt deze begrotingsbehandeling op die manier een soort schijnvertoning. Iedereen weet in zijn achterhoofd 'maar dit zijn niet de werkelijke cijfers. Er zit nog wat aan te komen, maar hoe weten we nog niet'. Dat is jammer.
Een laatste puntje van kritiek is dat met name de wethouder van Financiën die we daar, denk ik, op mogen aanspreken, heel makkelijk voor geld naar de raad komt. Met andere woorden 'ja, nou ja, een tegenvaller, maar goed, ook een paar meevallertjes, maar onderaan de streep kost het geld. Raad, wilt u dat betalen?' Terwijl wij denken 'ja, maar we hebben die begroting vastgesteld.' En nogmaals, het is niet in beton gegoten, maar we zien nooit een voorstel waarin het college aangeeft 'oké, we hebben een tegenvaller, maar door dat en dat te laten vallen binnen de huidige begroting zitten we op nul'. Nee, het is altijd algemene reserve/eigen vermogen.
Inhoud. Het grootschalige azc. Zeg het maar. Ik ben als was in uw handen, mijnheer Jongsma.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Jongsma van OGP Midden-Delfland.

De heer **Jongsma**: Dank u wel voorzitter dat u mij opmerkt. Ik zou eigenlijk het volgende aan de heer Roeling willen vragen. U schetste nu een beeld dat het dit jaar blijkbaar anders is dan andere jaren, ook met de septembercirculaire. Volgens mij gaat het elk jaar zo en als dat niet zo is, hoor ik dat graag van u.
Maar mijn tweede vraag is: hoe zou u dat dan anders willen zien? Hoe kan dat anders?

De **voorzitter**: De heer Roeling.

De heer **Roeling**: Twee dingen. Dat je die septembercirculaire dus wel meeneemt in je begrotingsbehandeling zodat we daar vandaag over zouden kunnen spreken, want wij sluiten niet uit dat er bezuinigingen bij zitten. We weten het niet, maar we sluiten het zeker niet uit. Dan kun je dat vandaag bespreken en dan kun je politieke discussie hebben over de vraag of dat nou een terechte bezuiniging is of dat je wat anders wilt. Dat is, denk ik, het belangrijkste. Of het altijd zo gaat? Volgens mij niet, maar dat antwoord moet ik u schuldig blijven. Maar het is ons opgevallen dat er bewust op aangestuurd is, terwijl het college de cijfers al had. Op het moment dat wij de vraag hier stelden in de commissie of in de raad, had het college er al twee weken over gesproken. Er lag er een notitie klaar en dan lijkt het ons niet meer dan redelijk dat ook dat gewoon verwerkt wordt in de begroting. Met een addendum, u als coalitiepartner weet wat een addendum inhoudt, zodat dan één verhaal naar de provincie gaat. Nu gaat dit naar de provincie en dan weet ik niet of – wanneer is het? – volgende maand bij de begrotingswijziging en eerste kwartaal 2025 bij de provincie wordt nagedacht 'nu ja, oké, dat heeft allemaal betrekking op de begroting'. Dus wat is dan nog de waarde van de begroting zoals we die vandaag vaststellen?
Grootschalige azc. Voorzitter, zoals u weet, zijn wij voorstander van een azc verdeeld over de kernen, kleinere locaties, overzichtelijk. De meerderheid hier heeft gekozen voor een grootschalig azc op één locatie. Onlangs werd door het AD aan mij gevraagd 'hoe zitten jullie er nu in, na een jaar?' Ik heb daar uitgebreid op het antwoord. Dat heeft het AD nooit gehaald. Ik vond het bijzonder. Ik krijg al het verwijt, voorzitter, dat het... Nou ja, dus het kan ook anders, leden.
Ik heb geantwoord dat wat ons betreft de houding ten opzichte van een grootschalige azc ook in Midden-Delfland inmiddels gewoon een gezondverstandkwestie is geworden en dat mensen zich niet hoeven te generen 'ja, ik ben er geen voorstander van, maar ja, om dat nou te vertellen?' Het is gewoon een gezondverstandstandpunt en die hele links-rechtsdiscussie laten we graag voor wat het is.
Het laatste puntje over het azc is dat ook in deze begroting geen gelden zijn opgenomen. Dat verbaasde ons. Of ook weer niet. Ik bedoel, wij hebben een jaar moeten wachten tot we de cijfers kregen van het afgelopen jaar, maar het geeft ongeveer wel aan dat het college ook moeite heeft om te doorgronden waar het nu eenmaal aan begonnen is.
Woningbouw. Toch wel een puntje voor ons. Als we kijken naar de verschillende plannen die ooit langs de raad zijn gekomen, hebben we het over de hofjeswoningen in Schipluiden, de Tramkade tegen Den Hoorn aan. Er zijn plannen vastgesteld, maar nooit tot uitwerking gekomen. Dat vinden wij typerend.
Een ander punt vinden we de nieuwe huisartsenpost voor Schipluiden. Letterlijk drie jaar geleden hebben we hier een motie aangenomen 'ga op zoek, college, naar een locatie'. Die locatie was toen nog voorhanden. De locatie is het geworden en als we nu kijken, drie jaar later, is er planvorming, maar nog geen enkele aanzet tot bouw. En drie jaar voor een bestaande bouwlocatie, is onterecht richting onze huisartsen.
Dan hebben we het plan van Keijzer. Dat is hier ook besproken. En dat geeft ook wel aan hoe lastig het is, blijkbaar, om inhoudelijk daarop in te gaan. Wij hebben bewust het college de mogelijkheid gegeven om inhoudelijk te reageren op het schrijven van de familie Keijzer, wat vervolgens niet gebeurt. Zo gaan we niet met elkaar om. Wij betreuren dat zeer, omdat we aan de ene kant als raad en college roepen 'woningbouw, woningbouw'. En als er dan een particulier initiatief komt, zoals dit, ontbreekt gewoon een positieve grondhouding.
Wubben. Dat is de laatste voorzitter. Wij hebben vragen gesteld over 'we zijn nu zeven jaar verder. Hoe is het met het project Wubben?' Wij hebben toen gevraagd 'er is weinig bekend. Kunt u in ieder geval een tijdpad geven?' Nee, nee, nee, dat kon niet. Ik had gevraagd 'voor 1 oktober', dan had het college nog zo'n tien dagen, twee weken de tijd. Dat kon niet, maar het kon wel in oktober. We zitten inmiddels in november. Ik heb nog geen enkel tijdpad gezien. Dus wie het weet, mag het zeggen. Wij als vraagsteller hebben het nooit gehad.
Dan zal ik kort ingaan op de motie van OGP Midden-Delfland…

De **voorzitter**: Ik wil u ook vragen om echt uw betoog af te ronden, waarbij u straks ook nog voor de drie amendementen en de motie uiteraard alle ruimte krijgt.

De heer **Roeling**: Ja. Die klacht krijg ik elk jaar, voorzitter. Dan sta ik hier en dan… Nou ja. Ik zal het dan beperken tot ondermijning en handhaving. Dat is nog wel een kwestie die belangrijk is voor ons. Onlangs hebben wij gevraagd naar de grondtransporten die zomaar plaatsvonden, veel te zwaar. Hoe daarmee is omgegaan door het college was tenenkrommend. Het transport ging gewoon door. Na een week stopte het wel, maar dat bleek omdat het zand op was. Vervolgens ging het transport weer door. Dit krijgt allemaal nog een staartje, hebben we begrepen van de wethouder. Maar dat brengt ons wel in een lastig parket, want wij weten van een groot bedrijf dat alles aan zijn laars lapt, en als wij nu als fractie een melding zouden maken 'kijk wat er gebeurt, ondermijning, ga handhaven', weten we niet hoe dat uit zal pakken omdat het veel complexer is dan een simpel grondtransport. Dus wij zullen met verantwoordelijke, de burgemeester in dit geval, in contact treden om te horen hoe we dat kunnen uitvoeren.
Dan ga ik over tot de amendementen, voorzitter. Het eerste amendement dat medeondertekend is door D66 en ChristenUnie, luidt Doen wat de raad zegt en dat gaat over het volgende besluit. De bestemmingsreserve gebiedsmarketing te veranderen in 'De bestemmingsreserve voorzieningen voor recreatie en toerisme Midden-Delfland'. Dat is eerder toegezegd, maar nooit uitgevoerd dus we gaan het nogmaals proberen.
Het amendement Den Hoorn bereikbaar, medeondertekend door de ChristenUnie. Dat gaat over de nu al beruchte knip in de Hoornseweg. En het besluit luidt 'De investering zoals weergegeven in programma 3 op pagina 33 van de begroting, reconstructie Hoornseweg € 600.000,00, voor het jaar 2026 te laten vervallen'. En gaat over tot de orde van de dag, zeggen ze altijd, maar dat staat er niet bij.
Amendement Meer dan PUUUR, en dat is dan met de drie 'U's, zoals u begrijpt. Het besluit luidt 'De incidentele lasten zoals weergegeven in programma 1 op pagina 172 voor de begroting bijdrage gebiedsmarketing voor € 100.000,00 voor de jaren 2026, 2027 en 2028 te laten vervallen. De incidentele lasten, zoals weergegeven in het programma 1 op pagina 172 van de bijdrage Gebiedsmarketing, € 100.000,00 voor het jaar 2025 te verlagen van € 100.000,00 naar € 50.000,00 en deze lasten niet te onttrekken uit de bestemmingsreserve.' Nu weet ik niet of ik de juiste voor me heb, ik twijfel aan punt 3, maar ik kan het mis hebben.
Verder had ik, daar was ik wel persoonlijk verantwoordelijk voor, nog een motie. Maar ja, ik ben niet zo handig met de techniek, dus ik heb de motie niet. Maar ik zal dit verder aankaarten binnen het presidium en dat heeft te maken met de begrotingsbehandeling. En ik hoop dat ik binnen de tijd ben gebleven.

De **voorzitter**: Een heel klein uitloopje. En u heeft een drietal amendementen net nog toegelicht. En de motie die u persoonlijk zou willen indienen, heb ik ook goed gehoord en als presidium zullen we u de gelegenheid geven om die vraag of de motie in te dienen om dat onderwerp in ieder geval te bespreken. Zeker, we hebben dan nu, als ik het goed heb, een drietal amendementen gekregen en ik lees ze even voor. Amendement Doen wat de raad zegt, amendement B, C, Den Hoorn bereikbaar en D Meer dan PUUUR n ook die zijn in goede orde ontvangen en worden straks ook verwerkt in de verdere voortgang van onze raad, begroting 2025-2028.
Ik wil nu graag het woord geven aan de heer Ringeling als fractievoorzitter van de ChristenUnie.

De heer **Ringeling**: Voorzitter, dank en dank ook aan het college en de ambtenaren voor de reactie op de eerste termijn. Hun reactie is mij duidelijk. Ik zal het in deze termijn dan ook beperken tot een drietal punten. Voordat ik de drietal punten aanstip, het volgende. De voorzitter gaf bij de opening van de vergadering ook aan dat we twee inhoudelijke agendapunten hebben, maar die twee agendapunten moesten we inhoudelijk bij elkaar zetten.
Op het andere agendapunt van de begrotingswijziging had ik inhoudelijk niet zoveel aan te merken. Maar een beetje in aansluiting op de vorige spreker, het voelt wel een beetje raar om in dezelfde vergadering een begroting vast te stellen, maar dan ook tegelijkertijd bij het agendapunt daarna of eigenlijk gelijktijdig hiermee ook de eerste wijziging aan te brengen. Ik kan meevoelen met de heer Jongsma; kunnen we het anders doen? Ik weet het ook niet, dus ik hoor het graag straks van de wethouder.
Voorzitter, dan mijn eerste inhoudelijke punt, het verkeer. Over de verkeerssituatie in Maasland en met name het verkeersknelpunt Maassluiseweg/Oude Veiling hebben we het vorige week uitgebreid gehad, dus daar hoeven we niet vandaag verder bij stil te staan.
Ik begin zoals ook de vorige spreker – het is eigenlijk een paar keer dat ik ga verwijzen naar de vorige spreker, dus dank voorzitter dat u ons na elkaar hebt gezet…

De **voorzitter**: Dat hebben we toch echt bij loting gedaan.

De heer **Ringeling**: Ja, maar toen waren alleen onze ballen over in dat ding, denk ik. Maar goed, de voorgenomen verkeersknip, moet ik zeggen. Ik wil even opmerken, dit is nu gelukkig van de baan, dus weer ingetrokken. Althans, daar ga ik van uit eigenlijk, want officieel weet ik niet of we van het college hebben gehoord dat dit plan echt van de baan is. Dus mijn vraag aan het college is: klopt het dat de voorgenomen knip in de Hoornseweg nu definitief van de baan is?
Een inwoner had het ooit eens in een ingezonden stuk in De Schakel over een onzalig plan en de inwoner had in dat stuk de vraag 'wie heeft dit plan bedacht?' Dat is een goede vraag, eerlijk gezegd, wie heeft dit plan bedacht? Die vraag heb ik eigenlijk ook. Maar goed voorzitter, voor de duidelijkheid, wij zijn niet tegen een metropolitane fietsroute, maar er moet eerst echt goed gekeken worden naar hoe dit soort fietsroutes binnen een dorpskern past. We zijn niet tegen zo'n snelfietsroute van Delft naar Naaldwijk, alleen moet je hem wel ergens kunnen inpassen. Want ik vraag mij af of zo'n snelfietsroute door een dorpskern wel een goed idee is. Je trekt met zo'n snelfietsroute of een doorfietsroute ook grote groepen wielrenners aan, of groepen wielrenners, en dan is de vraag of het wel een goed idee is dat die groepen dwars door het verkeer – want nu is volgens mij het oog op de Hoornsekade gevallen – gaan fietsen met voorrang voor al het van rechts komend verkeer. Dus dat is nog een uitdaging. Dus op zich zou ik zeggen, voorzitter, laten we eerst zelf goed nadenken of we dit wel willen. We zijn daarom medeondertekenaar van het amendement dat de vorige spreker heeft ingediend om het budget dat er nu staat weer naar de algemene reserves te brengen. Ik denk dat het budget er stond voor 2026, maar laten we eerst goed naar de plannen kijken, voordat we weer budget gaan vrijmaken voor zo'n route.
De heer Knaap. O, ik ben niet de voorzitter, sorry.

De **voorzitter**: U let even beter op dan ik. Ik wil graag het woord geven aan de heer Knaap van OGP Midden-Delfland voor een interruptie.

De heer **Knaap**: Dank u wel voorzitter, en mijnheer Ringeling, misschien komt die post weer een keer vrij, dan kunt u alvast een beetje oefenen.

De heer **Ringeling**: Ik ga een sollicitatiebrief schrijven.

De heer **Knaap**: Ik heb even een korte vraag aan de heer Ringeling. Het is tegenwoordig een doorfietsroute, dus dat helpt misschien eventjes bij de woordworsteling. Dat is fijn. Is de heer Ringeling het met ons eens dat een doorfietsroute juist bedoeld is voor het mensen uit de auto krijgen en het makkelijker met de fiets forensen? Want dat is oorspronkelijk het doel van doorfietsroutes. Dat is vraag één.
En vraag twee is: bent u het ook met ons eens dat het budget schrappen ook betekent dat we überhaupt helemaal niets meer aan de Hoornsekade gaan doen? Dat is een weg die ook gewoon onderhoud nodig heeft.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Knaap. Die twee vragen zijn voor u, mijnheer Ringeling.

De heer **Ringeling**: Ik realiseer mij dat de fiets een goed middel is om mensen uit de auto te halen en daar ben ik voor. We zijn ook een groene partij, of de groene partij hier in de gemeente. Maar dat betekent niet dat je er niet over moet nadenken. Kijk, je fietst in een dorp, door een kern. En wat betreft dat vorige plan, daar bent u het allemaal wel mee eens, is er volgens mij niemand hier in die zaal en ook thuis niet, die dacht 'wat een goed plan om in de Hoornseweg een knip te maken'. Er is niemand hier die durft te zeggen 'dat vond ik een heel goed idee'. Dus je moet wel nadenken over hoe je met fietsers omgaat.
Een tweede punt is dat het aan de Hoornsekade zou kunnen, maar dan moet je het wel heel goed doen. Als de fietsers van de Hoornsekade komen, zijn ze nog niet in Naaldwijk hè? Dus ze moeten nog een stukje verder gaan. Ook die inpassing door die kern heen moet ik nog zien gebeuren. Dat was al bijna vraag twee. Maar over vraag een, ik ben het wel met u eens dat de fiets een middel is, een van de mogelijkheden is, om mensen uit de auto te halen. Ik ben daar ook voor.
En waarschijnlijk had u mijn tekst gezien, want nu geeft u mij het bruggetje om verder te gaan. Het wordt steeds drukker inderdaad in Den Hoorn qua autoverkeer. Dus dat had u goed gezien,

mijnheer Knaap. Het aantal verkeersbewegingen in de kern Den Hoorn is de laatste tijd toegenomen. Terwijl aan de andere kant het aantal inkomende en uitgaande…, de plekken waar je het dorp in kunt komen en weer uit kunt gaan, steeds beperkter wordt. We hebben recent, en ik zeg op voorhand, bij de Dijkshoornseweg, het winkelgedeelte van de Dijkshoornseweg nu alleen toegankelijk voor bestemmingsverkeer gemaakt. Een heel begrijpelijke maatregel en daar ben ik eigenlijk ook voor, maar daarmee beperk je het weer en sluit je weer een klein poortje af voor het verkeer dat het dorp in wil. Verkeer dat op die manier, dus via de Dijkshoornseweg, het winkelgedeelte van het dorp in wil, waaronder ik, gaat nu via de Hof van Delftstraat.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van der Eijk van de VVD. Aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: De heer Ringeling zegt dat de Dijkshoornseweg alleen geschikt is voor bestemmingsverkeer, maar de heer Ringeling moet toch met mij eens zijn dat alle verkeer een bestemming heeft? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Ringeling.

De heer **Ringeling**: Het is inderdaad maar hoe breed je het woord bestemming wilt opvatten. Maar het is niet mijn maatregel hè? Het is de maatregel van het college. Waar ik het niet mee oneens ben, aan de ene kant, maar je sluit wel een poort af. Maar het bestemmingsverkeer voor de Dijkshoornseweg zelf, is dus voor het winkelend publiek, dat is de bestemming, dus die mogen door het poortje.
Dat het autoverkeer in de kern toeneemt, is ook niet raar. Het aantal inwoners neemt toe en de bedrijvigheid neemt toe en dat zorgt voor de toename van het aantal verkeersbewegingen. Voorzitter, het afsluiten van in- en uitgaande wegen, of het knijpen in het aantal mogelijkheden om het dorp in en uit te gaan, blijkt ook uit het feit dat er enkele jaren geleden door de gemeente Delft een knip is gelegd bij de Kristalweg. Nu heeft Delft voor een aantal postcodes binnen de gemeente in Den Hoorn gezegd 'luister, die mogen er wel door', maar een groot deel van de mensen die van de Kristalweg gebruikmaakt om het dorp uit te komen richting Delft of Rijswijk, moet dus omrijden. Dat is voor de verkeersveiligheid en de leefbaarheid voor ons dorp iets minder goed.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van der Eijk van de VVD, aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: Ik ben het wel met mijnheer Ringeling eens over die knip die in de gemeente Delft is. Maar de gemeente Delft heeft die wel gemaakt, maar weet de heer Ringeling dat dat op last is van de Raad van State? Er was daar een inwoner die dat heeft aangevochten en daarom is die knip daar. Wist u dat, de heer Ringeling? Via u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Ringeling en ik kijk ook even naar de tijd. U heeft een drietal punten.

De heer **Ringeling**: Ja, ja, maar die twee andere zijn kort.

De **voorzitter**: Ik weet niet waar u precies staat, maar ik geef het u even mee.

De heer **Ringeling**: Die twee andere zijn kort.
Ja, eens, dat wist ik, maar volgens mij is er daarna door die postcodes... Volgens mij ging het Raad van Statevoorstel om het aanbrengen van een knip. En wij hebben samen, dus de gemeente Midden-Delfland en Delft, gesproken over het postcodegebied. Want wij hebben eerst een veel ruimer postcodegebied aangedragen en in het gesprek tussen de twee gemeenten is er een beperkter postcodegebied uitgekomen. Daarom mijn oproep om nogmaals met de gemeente Delft te kijken 'kunnen wij het postcodegebied verruimen?' Kunnen we ons eerste voorstel weer van stal halen om te kijken of de of de gemeente Delft nu wel bereid is om een iets ruimer postcodegebied toe te staan door de knip? En om dat kracht bij te zetten en om de wethouder hierin te ondersteunen, hebben wij samen met de fractie Mijn Partij een motie opgesteld. En het dictum van de motie is: op korte termijn in gesprek te gaan met de gemeente Delft om het postcodegebied dat in aanmerking komt voor vrijstelling te verruimen. Een kleine uitbreiding van de doorgang daar kan

al veel schelen voor de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in de kern van Den Hoorn. Dus daarom dienen wij deze motie in.
Omwille van de tijd ga ik dan snel naar het volgende punt. Voorzitter, mijn tweede punt is gebiedsmarketing, oftewel PUUUR. Wat mij betreft, terechte vragen van de fracties D66 en Mijn Partij in de eerste ronde, waarvoor uiteraard dank aan beide fracties. De fundamentele vraag blijft, wat ons betreft, wat willen we bereiken met PUUUR en hoe gaan we dit meten? Want we zeggen elk jaar 'we stoppen er geld in en ja, gebiedsmarketing, het is een beetje breed begrip'. Maar heel concrete doelen, meetbare doelen waarop we PUUR kunnen afrekenen, hebben we niet. Dus voor ons is ook onduidelijk wat er met het geld gebeurt. Daarom ondersteunen wij het amendement van de fractie Mijn Partij om het voor 2025 gereserveerde bedrag te verlagen.
Dan kom ik op mijn laatste punt, voorzitter, namelijk transparantie en daar gebruik ik als voorbeeld de omgevingsvergunningen. Aanleiding voor dit punt is dat we een kleine twee weken geleden of drie weken geleden, de vorige spreker haalde het ook al aan, de familie Keijzer op bezoek hadden. Zij zijn bezig met een procedure om te komen tot een omgevingsvergunning en dat duurt volgens mij nu al een paar maanden. Zonder verder hier op deze casus in te gaan, want het is een casus op zich, ga ik nu eigenlijk naar de kern van waar ik het over wil hebben, transparantie. De heer Van Lier, lid van deze raad, heeft op 24 september 2024 vragen gesteld over de invulling van vacatures binnen de gemeente Midden-Delfland. De heer Van Lier zoekt misschien een nieuwe uitdaging, dus die is gewoon gevallen op deze vacatures van de gemeente Midden-Delfland en zag dat nu twee vacatures openstaan, al een poosje, denk ik, voor inhuurfuncties die verbonden zijn met het domein Omgevingswet. Die vragen zijn keurig beantwoord door het college en ik zal niet alle antwoorden oplezen, dat kunt u zelf nalezen. Maar als je het in kernwoorden wilt samenvatten, komt dat neer op 'moeilijk te vervullen, nog niet vervuld, krapte op de arbeidsmarkt, vacatures kunnen daarom moeilijk ingevuld worden en als het zo blijft, moeten wij herprioriteren'. En dat is allemaal logisch, natuurlijk. We kennen allemaal de krapte op de arbeidsmarkt. Maar dan sla ik even aan op het laatste met ook het voorbeeld van de familie Keijzer recent in het achterhoofd, zeg ik: we moeten dus keuzes maken als gevolg van die arbeidsmarktsituatie. Dat begrijpen we allemaal. Daar kunnen we het college in volgen. We moeten herprioriteren.

De **voorzitter**: Ik wil u uitnodigen om te komen tot uw…

De heer **Ringeling**: Ik heb nog één minuut nodig om dit af te ronden, dan ben ik zo ver.

De **voorzitter**: Oké, dus ook echt één minuut dan.

De heer **Ringeling**: Ja. Dus als je gaat herprioriteren, moet je aangeven 'wat ga ik wel doen en wat ga ik niet doen?', of 'wat komt eerst? Wat komt daarna?' In het geval van de Omgevingswet kan je volgens mij niet zeggen 'wat ga ik wel doen en wat ga ik niet doen?' Het zijn allemaal wettelijke taken, dus je moet het allemaal doen. Dus dan is de keuze 'wat ga ik eerst doen en wat ga ik later doen?' Dus daar ontkomen we niet aan, heb ik begrepen uit de antwoorden op de vragen. Dus wat je dan moet doen, denk ik, en in het kader van transparantie zou ik het college willen oproepen om dat te doen, is van tevoren aangeven waar, op basis van welke criteria, je zegt 'wat doe ik eerst? Wat doe ik daarna?' Omdat je anders zaken zoals nu ziet, dat mensen vier maanden lang moeten wachten op een vergunning en anderen komen en direct aan de beurt zijn, om het zo te zeggen. Dat moeten we zien te voorkomen. Als de familie Ringeling, ik noem maar wat, iets indient en na vier maanden nog steeds geen omgevingsvergunning heeft en G.A.M. van Leeuwen komt met 21 appartementen en heeft binnen vier weken wel zijn omgevingsvergunning, dan frons ik mijn wenkbrauwen. Ik zeg niet dat het bij G.A.M. van Leeuwen zo is hè? Het zijn voorbeelden. En ik dien ook geen omgevingsvergunning in. Dus dan moet je dat wel van tevoren aangeven. Het is wel handig om dat van tevoren aan te geven, ook als er straks een azc komt. Dan moet je weten 'je prioriteert op basis van binnenkomst van aanvraag of je prioriteert op basis van maatschappelijk belang of wat dan ook'. Maar dan is het duidelijk voor iedereen waarop geprioriteerd wordt.
Ik zou nog heel even reageren op de opmerking van de heer Vieira, als dat mag, op zijn laatste zin over de vluchtelingen die we opnemen. Voor het surplus aan geld dat eventueel overblijft, zou mijn voorstel zijn om het geld te besteden aan de integratie van die vluchtelingen. Daar hebben zij baat

bij en hebben wij ook baat bij. En als er dan nog iets overblijft, het besteden aan de kern Den Hoorn.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Ringeling. Als het goed is, heeft u nu zelf één motie ingediend met de titel Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open en dat is motie 8 die we hierbij nu binnen hebben gekregen, dank u wel. En dan zijn we nog binnen de tijd als het goed is. We hebben nog één spreker te gaan en dat is mijnheer Zwaard namens het CDA. Uiteraard ook aan u de gelegenheid om in tien minuten, voordat wij dit deel gaan afsluiten, het woord te voeren als zesde partij.

De heer **Zwaard**: Voorzitter, het CDA kent vier kernwaarden en die wil ik graag met jullie delen. Het CDA gelooft dat de verantwoordelijkheid voor de samenleving breed gedragen moet worden. Iedereen draagt daaraan bij en waar nodig ondersteunt de overheid. We noemen dat gespreide verantwoordelijkheid. De tweede kernwaarde is dat wij geloven dat het in onze samenleving draait om rechtvaardigheid en gelijke behandeling. De derde kernwaarde is: wij dragen verantwoordelijkheid voor elkaar en vooral voor de meest kwetsbaren. Wij staan voor een samenleving waarin mensen elkaar ondersteunen. Wij noemen dat solidariteit. Die vierde kernwaarde is dat het CDA staat voor zorgvuldig en duurzaam omgaan met de aarde. Zodat ook toekomstige generaties van een gezonde leefomgeving kunnen genieten. Goed rentmeesterschap is voor duurzame ontwikkelingen en een verantwoord economisch beleid. Wij noemen dat rentmeesterschap. Bovenstaande kernwaarden vormen voor het CDA de basis van ons beleid waarin zowel individuele vrijheid als gemeenschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan.
En in deze algemene beschouwingen willen wij u meenemen in een korte terugblik op het afgelopen jaar, onze speerpunten voor het komende jaar en welke uitdagingen wij voor de komende jaren zien. Maar allereerst wil ik een woord van dank en waardering uitspreken aan alle ambtenaren en het college voor de voorliggende sluitende begroting. We realiseren ons dat dit ieder jaar veel van eenieder vraagt en onze complimenten dat het ook dit jaar weer gelukt is.
De korte terugblik van het afgelopen jaar en wat er, mede door de inzet van het CDA, bereikt is. In het afgelopen jaar is er overeenstemming over het Centrumplan Den Hoorn bereikt en dit geeft een extra economische impuls aan het centrum van Den Hoorn. Wij zijn trots op onze boeren en op het feit dat Midden-Delfland vooroploopt in het jaarlijks uit te reiken kringloopcertificaat voor duurzaam boeren. Bijna 90% van de melkveebedrijven in Midden-Delfland doet hieraan mee.
In de afgelopen twee jaar is er een besluit genomen voor meer dan 150 woningen. Naast de inzet op het huidige woonprogramma, worden er ook plannen ontwikkeld voor woningbouw na 2026.
Het CDA heeft zich ingezet om vast te houden aan een maximale opbrengststijging van de onroerendzaakbelasting van 3% per jaar. De leges, de riool- en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend. Voor het CDA geldt dat iedereen in onze gemeente mee kan doen. Voor inwoners met geldzorgen is het niet makkelijk om de juiste regelingen te vinden. Mede door onze inzet wordt er gewerkt aan een Informatiepunt Ontwikkelplein in alle drie de kernen waar inwoners terechtkunnen voor hun vragen en adviezen over uiteenlopende onderwerpen.
Het CDA Midden-Delfland heeft voor het azc gestemd. Het CDA beschouwt het als een morele verplichting om vluchtelingen een veilige haven te bieden en is van mening dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is om deze vluchtelingen te huisvesten.
Wat zijn onze speerpunten voor het komende jaar? Het CDA Midden-Delfland staat voor een samenleving waarin iedereen, van jong tot oud, zich veilig, gezien en ondersteund voelt. In het komende jaar gaan wij ons wederom inzetten voor onze ouderen. Het CDA vindt dat ouderen op een veilige en comfortabele manier in hun vertrouwde omgeving moeten kunnen blijven wonen, waarbij sociale verbinding essentieel is. Bij ontwikkeling van nieuwe huisvesting voor ouderen moet er dan ook nagedacht worden over een gezamenlijke ontmoetingsplek. Veiligheid in en om de woning is belangrijk om zo lang mogelijk deel te nemen aan het leven van alle dag. We zien helaas dat dit voor een deel van onze ouderen wordt bemoeilijkt door steeds meer ongelijke stoeptegels en slecht onderhouden trottoirs in onze kernen. Dit kan een risico vormen voor de veiligheid van ouderen. En wat het CDA betreft, moet dit aangepakt worden. Wij pleiten daarom voor beter onderhoud van trottoirs en onze vraag aan het college is dan ook: deelt het college de mening van het CDA over gevaarlijke situaties die kunnen ontstaan door ongelijke stoeptegels? En is het college bereid om binnen bestaande kaders hieraan aandacht te besteden?
Ieder kind, ongeacht fysieke of mentale beperkingen, verdient het om te kunnen spelen met leeftijdsgenootjes. Inclusieve speeltuinen zorgen ervoor dat alle kinderen, met en zonder

beperking, samen kunnen spelen en van elkaar kunnen leren. Bepaalde speeltoestellen in onze speeltuinen kunnen te uitdagend zijn of gewoonweg niet toegankelijk voor een kind met een beperking, bijvoorbeeld doordat het kind in een rolstoel zit, of slecht ter been is. Samen spelen bevordert niet alleen de integratie, maar zorgt ook voor wederzijds respect en begrip. Het CDA wil dat inclusiviteit de norm wordt bij de aanleg en renovatie van speelplekken. Wij dienen hiertoe de motie Samen spelen in en ik zal daar het dictum van voorlezen: inclusiviteit tot norm te maken bij de aanleg, renovatie en inrichting van de speeltuinen in onze gemeente door actief te kiezen voor speeltoestellen en voorzieningen die toegankelijk en bruikbaar zijn voor kinderen met en zonder beperking, dit op te nemen in de Actualisatienota Spelen. Bij nieuwe projecten en renovaties voor speeltuinen advies in te winnen van experts en de ervaringsdeskundigen op het gebied van toegankelijkheid en inclusiviteit.
Veel inwoners weten nog steeds niet waar ze met hun vragen of zorgen terechtkunnen. Juist die informatie is binnen onze gemeente niet altijd makkelijk toegankelijk. Dit leidt tot frustraties en onnodige barrières. Als CDA zijn we dan ook blij dat dit jaar een start is gemaakt met het realiseren van Ontwikkelpleinen waar inwoners met alle andere vragen terechtkunnen. En tijdens de presentatie op 23 oktober jl. in de bibliotheek in Den Hoorn hebben wij als raad een bevlogen presentatie gehoord over de doorontwikkeling van de Ontwikkelpleinen. Op 18 november a.s. is de start van het Ontwikkelplein WIJ Den Hoorn. En er is ook een compliment op zijn plaats aan alle professionals die zich daarmee bezighouden. Wij willen dan ook een beroep op het college doen om te zorgen dat in 2025 in alle kernen een Ontwikkelplein gerealiseerd is. Onze vraag aan het college is dan ook: wat is er nodig om de Ontwikkelpleinen in Schipluiden en Maasland in 2025 te realiseren?
Het CDA vindt dat wij als gemeente ons sterk moeten maken voor betere dienstverlening, waarbij de inwoner centraal staat. Dit betekent dat we niet langer gericht moeten zijn op wat niet kan, maar juist op wat wel mogelijk is. Een positieve houding en opener communicatie moeten de basis zijn tussen de gemeente, haar inwoners en ondernemers. Door problemen actief op te lossen en te denken in mogelijkheden zorgen we ervoor dat onze inwoners zich gehoord en geholpen voelen. Een dienstverlening die betrouwbaar, toegankelijk en klantgericht is.
Het vinden van geschikte woningbouwlocaties binnen de kernen blijft een enorme uitdaging. We willen allemaal dat er voldoende woningen zijn voor met name onze starters en senioren. Het CDA roept het college op om voortvarend te handelen bij het ontwikkelen van woningbouwlocaties op de korte termijn en voor ontwikkelingen na 2030. De urgentie van de toenemende woningnood dwingt ons tot actie. Laat in de uitvoering van onze toekomstvisie een daadkrachtige aanpak zien die onze inwoners vooruit helpt. De tijd om te handelen is nu. Inzet met betrekking tot actiever grondbeleid kan daarbij mogelijk helpend zijn. Onze vraag aan het college is dan ook: op welke termijn kunnen wij ontwikkelplannen voor woningbouw na 2026 tegemoetzien?
Wij maken ons zorgen over de toenemende verpaupering binnen onze kernen, zoals bijvoorbeeld het oude politiebureau in Maasland. Leegstand, achterstallig onderhoud en verwaarlozing ondermijnen de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente. Wij roepen het college op om maatregelen te ontwikkelen die gericht zijn op renovatie en herbestemming in onze dorpen. Laten we onze kernen versterken en voorkomen dat de leefbaarheid wordt aangetast. En hiertoe dienen wij een motie in die wij genoemd hebben Stop verpaupering. Het dictum daarvan luidt: te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de eigenaren te verplichten tot herstel en bewoonbaar maken van deze panden, de mogelijkheden te onderzoeken om deze panden op korte termijn in samenwerking met de eigenaar bewoonbaar te maken en te onderzoeken hoe dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen.
Het verbreden van de spoorlijn tussen Delft en Schiedam gaat ten koste van ons groene gebied. En in de begroting lezen wij dat het behoud van het landschap vooropstaat. Dat vinden wij te weinig concreet. Het CDA vindt dat de kruising niet in het landschap van Midden-Delfland kan worden ingepast en daarnaast verwachten wij een financiële compensatie voor de spoorverdubbeling. En hiertoe hebben we onze derde motie en die noemen we Het juiste spoor. En daarvan luidt het dictum: te voorkomen dat een fly-over op het gebied van Midden-Delfland wordt gesitueerd, aangezien er alternatieven zijn, zoals op het traject Schiedam-Rotterdam, en financiële compensatie te bewerkstelligen van 5% van de aanneemsom.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap van OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Ja, ik heb even een vraag over dat laatste zinnetje. Financiële compensatie van 5% van de aanneemsom. Ik ben even benieuwd waar u dat op heeft gebaseerd. Wat zit daar voor bedrag achter? Wat denkt u op te halen? Wat is voor u de aanneemsom? Hij komt zo uit de lucht vallen voor mij.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Knaap.

De heer **Zwaard**: Met de aanneemsom ben ik niet bekend, maar 5% van de aanneemsom is een bepaald bedrag en dat lijkt ons een billijke vergoeding voor het groen dat wij inleveren.

De **voorzitter**: Dank u wel en ik zie ook een interruptie van de heer Van der Eijk van de VVD.

De heer **Van der Eijk**: Waarom dan nog geen 10%? Dat is mijn vraag dan voorzitter. Want als 5% uit de lucht komt vallen… Of 15%? Ik heb gehoord dat er ergens een budget voor alles nodig is van € 2 miljard, maar dat zal niet de aanneemsom zijn maar ik vind die 5% nu wel erg uit de mouw geschud worden. Waarom dan geen 10%?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Eijk en het woord is aan mijnheer Zwaard en ik kijk ook even naar de tijd.

De heer **Zwaard**: Als dat uw mening is, had u een motie moeten indienen voor 10%, dan hadden we die wellicht gesteund.
Voor welke uitdagingen staan wij de komende jaren? Voor 2025 staan we er financieel gezond voor en dit zorgt voor een goede uitgangspositie voor de toekomst. Dit is van cruciaal belang, vooral nu we als gemeente steeds meer verantwoordelijkheden van het rijk over moeten nemen, maar met een lagere bijdrage van de rijksoverheid. Om deze goede financiële positie te behouden, moeten we kritisch kijken naar onze investeringen; investeren we wel in het juiste? Het is belangrijk dat we scherp blijven op de keuzes die we maken en de impact hiervan op onze langetermijnfinanciën. Uitgaven moeten verantwoord zijn en bijdragen aan een mooie, veilige gemeente om in te wonen, werken en recreëren. Het financieel beleid en het maken van keuzes wat wel en niet te doen, moet leiden tot een blijvend financieel gezonde gemeente. We staan voor de opgave om verantwoord om te gaan met publieke middelen zonder onze inwoners en de kwaliteit van onze diensten tekort te doen. Alleen op die manier kunnen we als gemeente onze taken goed uitvoeren, ook de komende jaren.
En tot slot, voorzitter, Midden-Delfland is nog steeds een mooie gemeente waar het goed toeven is en vandaag – een eerdere spreker heeft dat al gememoreerd – valt in de krant te lezen dat de hoogste kwaliteit van leven in heel Zuid-Holland in onze gemeente te beleven valt. Maar er ligt een uitdaging om te midden van de verstedelijkte omgeving ervoor te zorgen dat onze mooie en groene gemeente behouden blijft. Als samenleving staan we voor grote uitdagingen waarin verdraagzaamheid en solidariteit onder druk staan. Afgelopen week is in Amsterdam maar weer eens op beschamende wijze duidelijk geworden waartoe we allemaal in staat zijn. Het CDA Midden-Delfland zal zich nu en in de toekomst blijven inzetten voor een positief welzijn van ons allemaal. Het is tijd voor minder ik en meer wij. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Zwaard. Als laatste van de zes met uw betoog, hartelijk dank. En u heeft ook als het goed is, een drietal moties ingediend. Ik lees even voor: motie 9 Samen spelen, motie 10 Stop verpaupering en motie 11 Het juiste spoor. Zijn die compleet? Ja, dank u wel. En uiteraard ook de felicitatie aan u allen met dat mooie nieuws, dat door meerdere hier vanavond is aangekaart, dat we als Midden-Delfland als gemeente in de provincie Zuid-Holland zo mooi in beeld komen. Ik vind het wel belangrijk om te zeggen dat we daar hier allemaal een rol in hebben gespeeld. En met allemaal bedoel ik ook, dan kijk ik echt ook even naar de collega's hier op de tribune, naar de gehele raad en naar ieder van het college, naar ons allemaal, want daar heeft ieder zijn/haar bijdrage aan geleverd. Dank daarvoor.
Alle fracties zijn aan de beurt geweest. En nu is het tijd voor de schorsing. En die schorsing zal duren tot 19.15 uur want we zitten goed in de tijd. We nemen ook echt even de tijd, zowel om even met elkaar een lekkere maaltijd te nuttigen, ik weet niet wat, maar we gaan lekker eten. U bent daartoe uitgenodigd in de kantine. En ondertussen wordt de noeste arbeid hier door onze griffier gedaan. Die zal de moties en amendementen in de juiste volgorde verder administratief

verwerken, in iBabs zetten en zorgen dat u allen ook straks een setje moties en amendementen op papier krijgt. Na de schorsing zien we elkaar dus terug. En dan gaan we ook starten met de reactie vanuit de portefeuillehouders. Ik wens u eet smakelijk en tot 19.15 uur. Dank u wel.

Schorsing

De **voorzitter**: Goedenavond. Ik hoop dat u allen lekker gegeten heeft en ik heropen hierbij de vergadering. We gaan deze vergadering verder met de beantwoording en de reactie van de collegeleden op hetgeen de fracties voor de schorsing ter tafel hebben gebracht. En allereerst zal ik wethouder Voskamp als portefeuillehouder van Financiën het woord geven en verzoeken daartoe ook inderdaad het spreekgestoelte te gebruiken. Gaat uw gang.

Wethouder **Voskamp**: Voorzitter, vanavond behandelen we de begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026 tot 2028. Het is ons, na de kadernota gelukt om een sluitende begroting te presenteren. Hoewel het niet eenvoudig was, blijft het vooralsnog mogelijk om onze dienstverlening te continueren en om eerder voorgestelde plannen grotendeels te realiseren. En hoewel diverse maatregelen ook structureel effecten hebben, resteert er nog steeds een forse opgave voor het meerjarenperspectief. Gezien de wijzigingen die we na het vaststellen van de begroting aan zien komen, is de conclusie dat we ook, hoewel we in deze begroting goede stappen hebben gezet, er nog niet zijn.
In lijn met de opgave van de kadernota hebben we op vier maatregelen ingezet, het is vanavond ook al eerder benoemd. De lucht is er verder uitgehaald. Zaken zijn incidenteel gemaakt, we hebben slimme keuzes gemaakt en we hebben afgeraamd op openeinderegelingen. Voorzitter, en hoewel het beeld somber is, als gemeente staan we er goed voor en zijn we in staat om tegenvallers op te vangen. Daar waar we risico's zien, benoemen we ze en nemen waar nodig maatregelen. We hebben een financieel solide buffer, een gezond weerstandsvermogen en een ruime algemene reserve. Daarmee kunnen we blijvend voldoen aan onze wettelijke verplichting en vormgeven aan onze gezamenlijke ambities.
Voorzitter, ik zal de fracties langslopen op de inhoudelijke vragen die vanavond zijn gesteld en uiteindelijk zullen ook mijn mede-collegeleden hetzelfde doen. Voorzitter, de heer Jongsma van de OGP Midden-Delfland had het onder andere over ouderenbeleid prioriteit geven, het langer zelfstandig wonen, het nabuurschap, zoals er in Den Hoorn ontwikkelingen zijn, maar ook over aandacht voor de vindbaarheid van alle maatregelen die we hebben. En ik zeg toe dat we daar verder naar zullen kijken, maar we hebben de website, we hebben de Stichting Welzijn Midden-Delfland, sinds kort WIJ Midden-Delfland, het oude Ontwikkelplein, maar ook bijvoorbeeld zaken als de Maand van de Ontmoeting waarin we activiteiten hebben die daarbij zouden kunnen helpen. Ook sprak u over de dementievriendelijke gemeente, dat het geen doel op zich is. U stelde daarbij de vraag wat de gemeente nodig heeft om dat concreet op te kunnen pakken. En ook daar zullen we verder naar kijken, maar ik denk dat het vooral van belang is dat we dat in de gemeente in onze eigen haarvaten hebben en dat we zullen moeten zorgen dat de inwoners weten waar ze terechtkunnen en dat we bij nieuw beleid niet alleen op dementievriendelijk, maar leeftijdsonafhankelijk, zorgen dat we daar de initiatieven juist oppakken en de goede keuzes maken. U noemde zelf al de motie die het CDA heeft over inclusief spelen. Het zou goed zijn als we daar met elkaar continu van bewust zijn. Ik zeg toe dat we daar nog verder naar zullen kijken om daar ook concreet handen en voeten aan te geven. We zijn in gesprek met verschillende vertegenwoordigende bonden, met de vertegenwoordigende organisaties en het is ook goed om ook in die gesprekken met hen te kijken wat er nodig is.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Jongsma van OGP Midden-Delfland.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, de vraag is dan: wanneer kunnen we dan concreet weer wat van u daarover horen?

Wethouder **Voskamp**: Voorzitter, dan moeten we even kijken wat daar precies een geschikt moment voor is. Ik weet dat er binnenkort een werkgroep Sociaal Domein is waar we misschien al wat kunnen toelichten. Anders moeten we kijken of we bijvoorbeeld begin volgend jaar een keer een update kunnen doen van een aantal brieven die we hebben en overleggen waar we in zitten om een keertje terugkoppeling te geven van hoe we er voorstaan.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Langeveld, aan u het woord, namens het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Wethouder, ik hoor u aangeven 'we hebben binnenkort een werkgroep Sociaal Domein en we kunnen kijken of we daar misschien een update kunnen geven'. Staat u er ook voor open dat we in ieder geval een deel van die werkgroep Sociaal Domein ook gebruiken om met ons echt het gesprek aan te gaan en om ook ideeën bij ons op te halen, zoals ook OGP Midden-Delfland aangaf, over het ouderenbeleid en wat wij daaronder verstaan en u daarin tips en tops mee te geven?

Wethouder **Voskamp**: Voorzitter, ik sta altijd open voor een gesprek.
Voorzitter, ik sla de motie van OGP Midden-Delfland over woningbouw eventjes over. Ik kan wel zeggen dat wij na het vaststellen van de woonvisie met een woonagenda aan de slag zijn gegaan. Een actieplan, daar hebben we aan gewerkt. Dat is helaas nog niet klaar om met u te delen. Dat verwachten we echt begin 2025 wel te kunnen doen. En in dat actieplan staat een aantal instrumenten dat we hebben bekeken. Dat zeg ik ook meteen maar richting de motie van het CDA over verpaupering. Welke instrumenten hebben we tot onze beschikking om uiteindelijk invulling te kunnen geven aan de woonvisie en de opdracht die we daarin hebben? Maar ook locaties, ook over hoe we die gesprekken kunnen aangaan en zeker ook voor de locaties na 2030.
Even kijken, D66 had opmerkingen over inkomsten en uitgaven, daar kom ik zo nog even verder op terug. Op de motie zal ik straks aan het einde ingaan.
De heer Van der Eijk, VVD, u begon met de noodzaak van de bezuinigingen. Die was al langer duidelijk en toch zijn we niet begonnen. U stelde op een gegeven moment zelfs de vraag 'is wat we nu doen wel genoeg?' En om maar klip-en-klaar te zijn: nee, dit is niet genoeg. Dat kunt u zien aan het meerjarenperspectief. Maar we hebben wel al maatregelen genomen die een structureel karakter hebben, waardoor het meerjarenperspectief al verbeterd is. We hebben ook geconstateerd, ook in de kadernota, dat we niet te vroeg wilden bezuinigen om geen dingen kapot te maken, terwijl we nog niet wisten of we daar wel of niet een compensatie van het rijk krijgen. We hebben in de Auditcommissie begin vorig jaar gesproken met elkaar over wat eraan zat te komen. Toen was ook het verhaal 'begin nu niet te vroeg, want er komt misschien straks bij de meicirculaire nog een compensatie', dus het lastige daarvan is altijd dat we pas verderop weer wat duidelijkheid krijgen over waar we nu staan. U heeft in de kadernota een opdracht gegeven om vooral 2025 sluitend te maken. Dat hebben we gedaan. Niet door het getruct sluitend te maken, maar gewoon door een aantal maatregelen te nemen die ook structureel effect hebben. En ja, we moeten echt nog met elkaar in gesprek over 2026 en verder.
Even kijken. Verder had u een voorbeeld over de GR en dat het slechts bij één regeling is toegepast. Dat was toevallig een regeling die op dit moment voorlag om aan te passen, om keuzes te maken. Daar hebben we een relatief eenvoudige keuze kunnen maken door een aantal zaken die we niet wettelijk hoefden te doen, niet meer te doen. We zullen met de andere GR'en ook in gesprek moeten gaan. Recentelijk hebben we als college een brief vastgesteld die namens de wethouders van Financiën van Haaglanden verstuurd zal worden naar alle GR'en. De zogenaamde indexatiebrief. Daar worden alle GR'en opgeroepen om zelfs een percentage te korten op de GR'en omdat wij zelf ook een 'trap op, trap af'-achtige situatie voor ons zien. Dat zal wel een lastig gesprek zijn, want dat is niet overal mogelijk. Maar we willen wel het gesprek aan en we willen ook neerleggen dat als wij iets moeten doen, zo'n GR als verlengd bestuur van ons ook mee moet doen in het rondmaken van de begroting en dat zal uiteindelijk ook politieke keuzes vragen want dat betekent ook dat GR'en bepaalde zaken niet meer kunnen doen.
Even kijken hoor voorzitter. Op de motie over de bezuinigingen in de openbaarheid kom ik zo ook nog even terug. Flexwoningen hetzelfde. Op de motie ozb kom ik zo nog terug.
Mijn Partij, de heer Roeling. U had het over de septembercirculaire, onder andere. Voorzitter, het lastige is dat wij de septembercirculaire ongeveer een dag voordat wij de begroting naar u toesturen pas kennen. Toen was de begroting klaar en hadden wij de septembercirculaire binnen. Die was nog niet doorgerekend en we wisten toen nog niet de effecten. We hebben u juist deze begroting op tijd toegestuurd, zodat u in de begrotingsbehandeling, het tot u kunnen nemen van die begroting, het lezen en vragen stellen, ruim de tijd zou hebben om over het grootste gedeelte van de begroting met elkaar te spreken. En we hebben u daarna een nazending toegestuurd over de septembercirculaire. We stellen vanavond de wijzigingen op basis daarvan ook vast en dat is wat ons betreft zo transparant als we kunnen zijn. Als we hadden gewacht totdat we de uitkomst

van de septembercirculaire hadden gehad, dan hadden we wel een compleet pakket aan u kunnen leveren, maar wel met de opmerking 'let op, de provincie heeft op 15 november a.s. de begroting nodig, we hebben minder tijd voor het behandelen van de begroting'. Dat leek ons ook niet een goede werkwijze.
U had het over de paginagrote advertentie in De Schakel, de begroting in één oogopslag. Als ik er naar kijk, dan kan ik me voorstellen dat dat gelezen wordt als zijnde 'dit is de begroting'. Daar zou je misschien niet met kleine lettertjes, maar met grote kunnen neerzetten dat dat het voorstel is van het college. Maar het zat ook in dezelfde Schakel, het nieuwsblad van Midden-Delfland, waarin uw eerste termijn en algemene beschouwingen stonden waarin ook de raad en college de uitnodiging deden om vanavond deze avond bij te wonen met de opmerking dat we op dit moment over de begroting zouden gaan praten. Dus ik neem het mee en we zullen bij een volgende keer daar ietsje duidelijker in zijn.
Woningbouw. U noemde een aantal woningbouwprogramma's of woningbouwontwikkelingen en ik kan me voorstellen dat een aantal zaken wat op de achtergrond zijn voor u. We hebben ook afgesproken intern daar op zeer korte termijn een stand van zaken over uit te doen, een beetje in lijn met de uiteindelijke grondexploitatie die we volgend jaar weer moeten vaststellen. We willen u daar graag in meenemen. We willen een stand van zaken van diverse projecten benoemen, dus u kunt daarvoor binnenkort een uitnodiging verwachten om met ons naar alle projecten te kijken en te kijken wat de stand van zaken is.
U had het over de huisartsenpost, dat dat nu pas drie jaar later planvorming kent. We verwachten nog in december over te kunnen gaan tot verkoop van de gronden aan de huisartsen en aan Wonen Midden-Delfland. Volgens mij hebben we met drie jaar, hoewel het misschien wat sneller had gekund, of nee, hoewel dat gewenst was, toch een heel mooie snelheid gehaald om dat binnen drie jaar te doen.
Dan noemt u verder nog een aantal andere plannen waarvan het heel goed is om nog een keertje te kijken naar wat daar de status van is, maar die zijn in zijn algemeenheid wel een stuk ingewikkelder dan het zich doet voorkomen.
De ChristenUnie had het over de transparantie van de omgevingsvergunning. Ik snap wat u zegt. Het is natuurlijk wel lastig om te kijken wat we nu kunnen doen daarin, want sommige zaken worden aangeboden…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Roeling, Mijn Partij.

De heer **Roeling**: Ja, de wethouder gaat over naar de volgende partij, maar er zijn nog even twee dingen blijven liggen. De eerste is de sportverenigingen Schipluiden. Die hebben de toezegging dat volgende maand het voorstel naar de raad komt. Is dat nog steeds het geval? En twee was het project Wubben, het woningbouwproject. Daar zou ik in de maand oktober een tijdpad van krijgen en dat heb ik nog steeds niet ontvangen. Kan de wethouder daar nog even op ingaan?

De **voorzitter**: Dank u wel, aan de wethouder voor het antwoord.

Wethouder **Voskamp**: Ja voorzitter, in de maandupdate die we als college doen, die wordt volgende week in het college vastgesteld, staat de update van de locatie Wubben. Dat heeft net even iets meer voeten in aarde gehad dan dat we u hadden toegezegd. Dus in die zin excuses daarvoor, maar daar komt een update van inclusief een planning zoals we die voor ogen hebben. Overigens ook nog weer echt een heel globale planning omdat daar heel veel moet gebeuren om tot uiteindelijke ontwikkeling te komen en ook u als raad heeft daar nog een aantal beslissingen in te nemen om dat mogelijk te maken.
Voor wat betreft de sportvoorzieningen wil ik u graag verwijzen naar wethouder Oderwald, die daar antwoord op zal geven.
Voorzitter, dan richting de heer Ringeling over de transparantie van de omgevingsvergunningen. Het lastig om in te schatten wanneer dingen binnenkomen en volgens mij is er nu een aantal zaken aan de hand. We hebben een achterstand, mede door personeelsgebrek, mede door een wat grotere hoeveelheid aanvragen aan het einde vorig jaar, nog voordat de Omgevingswet in werking trad. En we hebben een soort leercurve in het kader van de Omgevingswet, waarin we zien hoe we dingen nog moeten ontdekken. Het is goed om daar rekenschap van te geven hoe dat gaat. We hebben ook al een keer een memo met u gedeeld in verband met de antwoorden op de vragen die gesteld zijn. Het is goed om daar nog eens, over een kortere periode, straks op terug te kijken hoe

het daar nu is. Het is natuurlijk niet onze bedoeling om bepaalde zaken niet te doen of expres te vertragen. Dus het is nog steeds ons doel om een aanvraag binnen de gestelde termijnen te verlenen en doorgang te laten vinden.
Voorzitter, richting de heer Zwaard wil ik aangeven dat we die ontwikkelplannen en ook de motie die daarover gaat, over die woningbouwlocaties, in het actieplan op basis van de woonvisie met u zullen delen begin volgend jaar. Nogmaals, er staat een aantal procesafspraken in. Er staat ook een aantal manieren in van hoe we om willen gaan met die woningbouwlocaties en met het instrumentarium dat we hebben om dingen mogelijk te maken. En dan tenslotte de motie Stop verpaupering, die daar ook wat mij betreft onder valt.
Voorzitter, ik ga even proberen om kort in te gaan op de moties en amendementen. De amendementen die ik niet benoem, zullen door mijn collega's worden benoemd.
Het amendement Doen wat de raad zegt, over de naamgeving van de bestemmingsreserve.

De **voorzitter**: Wethouder, ik wil u vragen om even ook het nummer erbij te vermelden of de letter, dat is voor de verheldering. Dat zou prettig zijn.

Wethouder **Voskamp**: Voorzitter, het gaat over een amendement B Doen wat de raad zegt, met de oproep om de tekst van de bestemmingsreserve aan te passen. Ik kan u zeggen dat in het achterliggende systeem de naam al staat als Gebiedsmarketing, recreatie en toerisme Midden-Delfland. Dus daar staat de naam in de basis ook goed. Het is vooral het tonen in de tabel, zoals in de begroting is opgenomen. Dus in die zin zou dat amendement overbodig zijn. Ik zie dat de naamgeving nu wel ietsje anders is. Wat ons betreft, kunt u hem indienen of tenminste laten staan en in stemming brengen. Het is een technische wijziging in het systeem erachter.
Even kijken hoor. Dan komen we bij motie 1 van OGP Midden-Delfland. Geef wonen ruimte, ga actief op zoek naar nieuwbouwlocaties. In het Actieplan Wonen komen we hier verder op terug. Dat is wat ons betreft begin 2025, dus dat zou voldoen aan de termijn die u aangeeft in uw motie. Ik wil daar wel bij zeggen dat als we straks met locaties aan de slag gaan, we wel moeten kijken hoe we dat doen in het kader van geheimhouding. Want we gaan natuurlijk gesprekken aan met elkaar over potentiële locaties met eigenaren en we willen natuurlijk niet dat dingen op straat komen te liggen die nog niet op straat horen te liggen. Ik zou in het kader van het advies vanuit het college ook willen aangeven dat twee keer per jaar informeren echt wel veel is als je het hebt over puur en alleen de gesprekken. Dus ik denk dat het goed is om in zijn algemeenheid over dat Actieplan Wonen met elkaar te spreken. Misschien wel vaker dan een keer, maar ik denk dat u informeren over de voortgang van die gesprekken twee keer per jaar best veel is. Wat ons betreft, motie akkoord.
Motie 4, de toeristenbelasting. Wat mij betreft, zouden we deze zoals die hier nu staat, als college willen ontraden. U heeft als raad in de kadernota onder kader J, om precies te zijn, aangegeven wat het tarief zou moeten worden als kader voor de toeristenbelasting. Dat is ook goed richting de ondernemers, dat ze op tijd weten waar ze aan toe zijn. Ik snap wat u hier vraagt en we zouden voor de begroting 2026 eventueel een wat grotere stap kunnen nemen in de toeristenbelasting. Dat is verder aan u. Maar we zouden op dat moment kunnen kiezen om richting die € 3,00 te gaan bijvoorbeeld, of in stapjes op die € 3,00 uit te komen. Dus om volgend jaar al de toeristenbelasting aan te passen, zouden wij ontraden. Als we vanaf de begroting 2026 daar wat stappen in kunnen maken, zou het wat ons betreft akkoord zijn.
Voorzitter, de VVD, motie 5 Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid. Ja, wat daar staat, doen we volgens mij. Besluitvormingscyclus over de bezuinigingen in de openbaarheid in commissie- en raadsvergadering. Daar worden de besluiten genomen en alle keuzes die er zijn worden in deze vergaderingen aan de raad voorgelegd. En volgens mij sluit dat niet uit dat we ook een Auditcommissie hebben waarin we met u in gesprek kunnen gaan over de richting die we nemen, over de stappen die we zouden kunnen nemen. Dat zijn niet-besluitvormende vergaderingen, maar wellicht dat we bijvoorbeeld januari/februari, als de volgende Auditcommissie is, met elkaar het gesprek kunnen hebben over 'waar kunnen we wel aan denken? Waar kunnen we niet aan denken?'
Voorzitter, motie 6 van de VVD Heroverweging onderzoek flexwoningen, zouden wij ontraden. De flexwoningen hebben wel degelijk nut in onze gemeente. Wij hebben gewoon heel weinig mutaties en met die flexwoningen kunnen we voor een aantal doelgroepen wel degelijk een goede stap zetten. Daarbij komt dat we voor de volgende raadscyclus een besluit zullen voorleggen om op de Zuidhoornseweg ook daadwerkelijk over te gaan tot invulling van de locatie als flexlocatie.

Voorzitter, dan de motie van de VVD over de ozb verhogen, motie 7. Het is aan u als raad om kaders te stellen. Dat hebben we ook bij de kadernota gehad. Die discussie over het niet verhogen van de ozb hebben we toen ook gehad. Wij vullen geen gaten met de ozb in onze begroting. We zijn daar echt terughoudend in. Wat ons betreft, zou in een totaalpakket de ozb een bespreekbare optie moeten kunnen zijn. Ik zeg het heel voorzichtig, nogmaals, die kaders zijn echt aan u om mee te geven, maar dat zouden we, wat ons betreft, nu niet doen. Dan zet u uzelf, denk ik, vaster dan u zou willen. Laten we daar gewoon bij de kadernota volgend jaar met elkaar over van gedachten wisselen en dan kunt u dan een besluit nemen. Dus wat ons betreft ontraden we die motie voor nu.
Even kijken, dan hebben we motie 8 niet, 9 niet. Stop de verpaupering, motie 10 van het CDA. Zoals ik heb aangegeven zal het actieplan vanuit de woonvisie in ieder geval een overzicht brengen van het instrumentarium dat we zouden kunnen inzetten. Daar zou een leegstandsverordening van toepassing kunnen zijn. Ik wil u er wel op wijzen dat daar best flinke investeringen voor de gemeente in zitten, in het kader van tijd, in het kader van zorgen dat we alternatieven aanbieden en dat we in gesprek gaan met de woningen, of de locaties, om het zo maar even te zeggen, en dat het in het kader van verwachtingsmanagement wel even goed opletten is dat we dit niet moeten inzetten voor slechts een enkele woning, maar ook dat het qua resultaat van wat we gaan doen niet meteen schokkend veel zal opleveren. Maar we kunnen, wat ons betreft, wel dat onderzoek doen. En als dat in het Actieplan Wonen mag, dan zou dat wat ons betreft prima zijn.
Voorzitter, ik zie nog een interruptie.

De **voorzitter**: Sorry, ik keek helemaal naar rechts, maar ik zou graag het woord aan u willen geven.

De heer **Zwaard**: Ik denk dat ik begrijp wat de wethouder bedoelt te zeggen. Onze vraag is om een onderzoek in te stellen. Brengt dat veel ambtelijke inzet en kosten met zich mee? En gaat een leegstandsverordening opstellen met veel kosten en inzet? Als een onderzoek niet al te veel moeite zou kosten, zouden we dat wel graag zien gebeuren.

De **voorzitter**: Ik dank u voor de vraag, mijnheer Zwaard, CDA. Dat was ik even vergeten te zeggen. Mijnheer Voskamp, de wethouder.

Wethouder **Voskamp**: Dank u wel voor de verduidelijkende vraag. Nee, dat onderzoek zal niet veel ambtelijke tijd in beslag nemen. Natuurlijk wel enige tijd, maar zoals ik al zei, omdat we bezig zijn met het Actieplan Wonen zijn we al aan het kijken naar 'welk instrumentarium is er en welk instrumentarium zouden we in kunnen zetten?' Daar zouden we dat prima aan kunnen toevoegen. Alleen weet ik ook wel uit ervaring dat het inzetten van bijvoorbeeld een leegstandsverordening best zwaar is voor het middel en het uiteindelijke aantal panden dat we daar uiteindelijk beschikbaar mee zouden kunnen krijgen. De vraag is of dat lonend zal zijn, maar dat onderzoek kunnen we zeker doen.
Voorzitter, tot slot.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Roeling van Mijn Partij. Aan u het woord.

De heer **Roeling**: Ja, op dit onderwerp. Motie Stop verpaupering. Kan het college ook een onderzoekje meenemen voor die specifieke locatie om te kijken of daar we daar als gemeente een actiever grondbeleid kunnen toepassen? Want als we kijken naar de locatie van dat specifieke pand en de twee of drie aangrenzende panden, maak je het plangebied dat we nu voor ogen hebben veel groter. Het sluit feitelijk daarop aan. Dat lijkt ons een wat zinvoller onderzoekje dan door het CDA wordt voorgesteld. Wat vindt het college daarvan?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Roeling. De heer Voskamp.

Wethouder **Voskamp**: Voorzitter, met het vaststellen van de grondexploitatie hebben we vorig jaar de grondexploitatie van Centrumplan Maasland gesloten met het idee om daar ook voor een wat groter gebied te beschouwen wat daar mogelijk is. Dat is een ander type onderzoek, wat mij betreft, en dat gaat verder dan het focussen op de verpaupering, maar daarmee kunnen we wel ook op die locatie de verpaupering mogelijk aanpakken.

De **voorzitter**: Ik zie ook nog een interruptie – niet meer? – van de heer Jongsma. Oké, die is ingetrokken. Mijnheer Voskamp, u mag uw betoog vervolgen en volgens mij bent u bijna aan het eind.

Wethouder **Voskamp**: Ik ben aan het afronden. Voorzitter, tot slot. Voor het komende jaar zullen wij samen met u werken aan het realiseren van onze begroting, maar ons ook richten op duurzame oplossingen voor de financiële uitdagingen in de komende jaren. Dat betekent dat we verder maatregelen moeten nemen. De urgentie is duidelijk en op diverse terreinen zijn we dan ook al aan het zoeken naar verdere structurele besparingen. We kunnen u daarin als raad meenemen en gezamenlijk bekijken waar we die ruimte zien of waar we die ruimte kunnen maken. En wat mij betreft, allereerst via de Auditcommissie over het proces en de richting, maar ook via de reguliere P&C-cyclus zoals de kadernota en uiteindelijk de begroting van volgend jaar, met uiteraard de besluitvorming in de raad. Daarnaast zullen we inhoudelijk per portefeuille bij behandeling van de onderliggende stukken beleidskeuzes moeten maken met elkaar en dat zullen we door het hele jaar heen doen. Voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Voskamp. Ik zie nog een interruptie van de heer Roeling aan de heer Voskamp. Tot slot.

De heer **Roeling**: Ja, ik dacht 'voordat hij wegloopt'. Voor het grootschalige azc zijn er geen kosten en baten opgenomen in de begroting waar we het nu over hebben. Is dat omdat het onduidelijk is bij het college of verwacht u geen kosten te maken? Wat is de reden dat die kosten en misschien baten niet op zijn opgenomen in de begroting?

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Roeling, mijnheer Voskamp.

Wethouder **Voskamp**: Op het moment dat wij de begroting maakten, waren die nog niet helemaal duidelijk en klaar. Daar ligt nu een begrotingswijziging voor, volgende week spreekt u daarover als raad en daarmee stelt u begrotingswijziging vast voor 2024. En een begrotingswijziging voor de jaren daarna, dus die zullen aanvullend zijn op de huidige begroting en daarmee dus in de begroting van 2025 terechtkomen.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Voskamp, en dan gaan we nu over naar de beantwoording van de vragen aan portefeuillehouder De Leede, aan u het woord. Het is nu 19.45 uur en we hebben tot 20.15 uur dus dat is een mooie verdeelsleutel waar ik jullie de uitdaging voor geef.

Wethouder **De Leede**: Voorzitter, ik wil de vragen van de sprekers in volgorde van opkomst op deze vloer even aflopen.
De heer Jongsma begon en hij had het over het programma Duurzaam Boer Blijven. Of in algemene zin, het groen houden van ons gebied en met name het investeren in een duurzame landbouw en wat we daar nog meer aan kunnen doen dan we op dit moment doen. Een aantal suggesties van wat we doen en waar we verder in kunnen doorontwikkelen vindt u overigens in dat magazine dat ik aan het begin van de avond heb uitgereikt. Maar er zijn ook wel een paar specifieke punten te noemen. Het programma Duurzaam Boer Blijven richt zich in het komende jaar echt op het valideren van de resultaten die tot nu toe bereikt zijn. Daar hebben we ook een externe toets voor nodig, waardoor de resultaten die bereikt worden door de kringloopboeren ook gevalideerd worden en dus op waarde worden geschat. Dat geeft een kans om dat verder te vermarkten. Verder is de inzet op de korte ketens een belangrijk onderwerp om te kijken of de productie meer vermarkt kan worden in het eigen gebied. En ook de inzet van het grondinstrument wordt geëvalueerd, want het vijfjarenprogramma loopt dit jaar af en begin volgend jaar zullen wij met een nieuw meerjarenplan op dat gebied komen. We proberen dus ook echt in te zetten op het betrekken van andere partners bij het programma.
Het tweede punt van de heer Jongsma was het thema mobiliteit.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Jongsma van OGP Midden-Delfland.

De heer **Jongsma**: Dank u wel wethouder voor het beantwoorden van de vraag. Ik dacht 'ik wacht even tot u klaar bent met dit themaatje. Ik heb één vraag erover en die gaat over 'de certificatie van de kringloopboeren biedt kansen voor de verdere vermarkting'. Wat moet ik me daar concreet bij voorstellen?

De **voorzitter**: Dank u wel, het woord is aan mijnheer De Leede.

Wethouder **De Leede**: De bedoeling is als volgt. Als je bijvoorbeeld een biologisch product maakt, kun je daar een bepaald stempeltje opzetten. Op dit moment kun je het stempeltje 'kringloop' ergens opzetten, maar dan is niet duidelijk welke garanties daarachter zitten. En in die zin bedoel ik het valideren van die kringlooplandbouwresultaten in een soort van certificaat. Dat is op dit moment een actiepunt in het programma. En dat zou betekenen dat je inderdaad een stempeltje op een bepaald product kunt zetten. En dat is van belang, zo heb ik begrepen, voor de vermarkting van de streekproducten. Het is makkelijker om ze dan aan de man te brengen, ook in de concurrentie met bijvoorbeeld biologische producten.

De **voorzitter**: En daarbij zie ik nog een interruptie van de heer Jongsma.

De heer **Jongsma**: Biedt dat de kringloopboeren ook extra mogelijkheden in de bedrijfsvoering met betrekking tot beleid, zoals dat nu in Nederland gevoerd wordt? Hebben ze dan straks meer plusjes of zo?

Wethouder **De Leede**: Ja, op het thema streekproducten wel, voorzitter.

De heer **Jongsma**: Jawel, maar dan hebben we het over centjes, maar hebben we het ook over bedrijfsvoering, zodat ze dan net even iets meer mogen dan boeren die geen kringloopboeren zijn? Dat bedoel ik meer.

De **voorzitter**: Mijnheer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Ook dat, ja voorzitter. Ook dat is onderdeel van die van die validatie. Maar dat vraagt dus inderdaad actie van de provincie en van ons richting het rijk, richting het ministerie. Die actie zetten we in gang onder meer door de landbouwminister actief te betrekken bij de uitreiking van de certificaten volgend jaar aan de kringloopboeren.
Ik kwam inmiddels op het tweede thema van de heer Jongsma, mobiliteit. Ook anderen hebben daar veel over gezegd. Mijnheer Jongsma had het in iets algemenere zin over zijn zorg over de dreigende korting. We hebben inmiddels toch echt wel goede hoop dat de 10% korting op die brede doeluitkering als risico kan worden afgewend. Daar zetten we vol op in vanuit de MRDH. Dat betekent natuurlijk niet dat alle zorgen zijn verdwenen, maar dat betekent wel dat er een acute zorg van tafel is.
Uw pleidooi om te kijken naar andere vormen van mobiliteit zoals u noemde in uw betoog, past volgens mij heel goed in het onderzoek of de opstelling van de mobiliteitsvisie, zoals die op dit moment loopt. Ik zou uw suggesties daarin graag meenemen.
Uw vijfde thema, want ik sla er een paar over, ze zitten niet allemaal in mijn portefeuille natuurlijk, was schone lucht. In dat kader zal collega Oderwald ook het nodige zeggen, maar de motie over de kabelgoten zit in mijn portefeuille. Met die motie is het thema niet voor het eerst in beeld gekomen. In onze gemeente is het op dit moment niet mogelijk om zelf inderdaad met een kabeltje op te laden voor de deur. Er zijn ook argumenten waarom we dat niet mogelijk maken. Een belangrijk nadeel is dat er indirecte claim wordt gelegd op parkeerplaatsen, een claim op de openbare parkeerplaatsen en dat dat natuurlijk wel tot de nodige discussie kan leiden. Het is ook de vraag wat precies het effect is op het netwerk van de openbare laadpalen. Op dit moment is het dus niet mogelijk en niet toegestaan ook, in het kader van de APV. Maar goed, als u… Ik laat het natuurlijk verder aan de raad om wel of niet tot een dergelijk onderzoek te komen. Wij denken dat er meer nadelen dan voordelen aan zitten.
Ik kom dan bij de heer Vieira.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Scholtes, D66, aan u het woord.

De heer **Scholtes**: Voorzitter. Ik hoor heel vaak wethouders hier aangeven dat zij een motie ontraden of niet. Ik kreeg toch wel heel sterk de indruk dat deze wethouder deze motie ontraadt. Zou de wethouder iets meer stelling kunnen nemen, voorzitter?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Scholtes en het woord is aan de heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: In de motie wordt een oproep gedaan tot een onderzoek voor een dergelijk initiatief. Het college zit niet te wachten op dat onderzoek. Dus ja, in die zin ontraad ik de motie. Ik dacht dat dat ook duidelijk was, omdat ik dus de nadelen groter vind dan de voordelen, of we dat als college vinden.
Ik kom bij de heer Vieira.

De **voorzitter**: Ik wil daar ook nog even de gelegenheid geven aan de heer Jongsma. Ik zie daar een interruptie. Het antwoord is ondertussen duidelijk, maar mijnheer Jongsma, aan u het woord.

De heer **Jongsma**: De wethouder heeft het over een claim op parkeerplaatsen. Maar op het moment dat iemand nu een aanvraag doet voor een openbare laadpaal, wordt er ook een claim op een parkeerplaats gedaan. Dus kunt u wat nader duiden hoe dat dan zit? Beide gevallen kost het een parkeerplaats. Waarbij ik wil aanmerken dat als we de dorpen een beetje kennen, iedereen in het dorp ongeveer een eigen parkeerplaats heeft. Dat hebben we in het verleden zo'n beetje met zijn allen afgesproken en dat is ook zo. Dus uw argument dat het een claim legt op parkeerplaatsen deel ik in ieder geval niet. Maar goed, terug naar de vraag: wat bedoelt u met een claim op parkeerplaatsen?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Jongsma. Kunt u heel kort daarop antwoorden? Dan zie ik ook nog een interruptie, maar nu niet meer? De vraag is zojuist ook gesteld. Collega, daarvoor dank en het woord is aan de heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Natuurlijk is er een claim op laadpaalparkeerplaatsen, maar die zijn voor meerdere mensen bedoeld en op het moment dat er bij iemand voor de deur een kabelgoot wordt aangelegd, dan verwacht die persoon ook omdat hij daarin geïnvesteerd heeft, dat hij daar zijn of haar auto kan neerzetten. Dat is een openbare parkeerplaats. Dat betekent dus dat de buurman daar die auto niet neer kan zetten, ook als er verder in de straat geen enkele andere plek is. Dat type is toch echt iets anders dan het bezetten van een parkeerplaats die specifiek bedoeld is voor elektrische auto's. Dat is in ieder geval de afweging die wij tot nu toe gemaakt hebben en op het moment dat de raad vindt dat we een andere afweging moeten maken, dan horen we dat graag.
Ik kijk nu toch eerst even die kant op en anders ga ik naar de heer Vieira. Collega Voskamp is al ingegaan op het thema van de toeristenbelasting. In algemene zin wil ik wel iets zeggen over dat wij natuurlijk bezoekers ook op andere manieren willen laten bijdragen aan ons mooie, groene gebied. Dat doen we onder andere door intergemeentelijke samenwerking in het kader van de Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland waar dus ook via de gemeenten, inwoners van omliggende gemeenten bijdragen aan dat BPL. Dat is even de bijdrage van de heer Vieira, voor wat betreft mijn portefeuille.
De heer Van der Eijk heeft geen vragen gesteld in mijn portefeuille, voor zover ik kan zien. De heer Roeling wel, op het thema verkeer, de Hoornseweg. Ja, nu die doorfietsroute aan de Hoornseweg niet doorgaat, kunnen we die € 600.000,00 wel laten vervallen, is de suggestie in amendement C. Wij denken dat dat geen goed idee is. Ook de heer Ringeling kwam overigens met die suggestie. Wij denken dat het belangrijk is om wel geld beschikbaar te houden voor die doorfietsroute als we die aan de andere kant van het water, namelijk aan de Hoornsekade gaan realiseren. Dat is één. En twee, op het moment dat wij ook nog maatregelen moeten nemen in het kader van de verkeersveiligheid aan de Hoornseweg, los van een doorfietsroute en los van een knip, want die knip is definitief van de baan aan de Hoornseweg, moeten we wel middelen hebben om iets aan de verkeersveiligheid te doen. We willen primair die middelen, die € 600.000,00 dus reserveren voor onze bijdrage aan de doorfietsroute aan de noordzijde, aan de Hoornsekade. Dat is geen uitgekristalliseerde route die al helemaal is uitgebalanceerd, maar het is wel een serieuze suggestie die ook van groot belang is – dat zeg ik dan ook in de in de richting van de heer Ringeling – voor de bestaande fietsers. Op dit moment worden er al 1700 fietsers geteld over de Hoornsekade. Dat is echt eigenlijk al een doorfietsroute, die niet aan de kwaliteitseisen van zo'n doorfietsroute

voldoet. Dus wij denken dat we daar een grote slag kunnen maken door het verkeersveiliger te maken en door met een eigen bijdrage, maar vooral dus met een heel serieuze bijdrage van de MRDH een slag te maken. We gaan daarover in gesprek met bewoners, over wat hun ideeën daarover zijn en wat hun mogelijke gedachten daarover zijn qua bezwaren. Maar we willen in ieder geval het gesprek openen over die doorfietsroute, dat gaan we gezamenlijk met Delft doen, maar wel in de vorm van een bewonersavond in Den Hoorn. Dat is in ieder geval de planning voor dit moment.
De doorfietsroute is inderdaad voor woon-werkverkeer bedoeld en niet primair voor recreatieve doeleinden. Dus grote groepen wielrenners willen we niet verleiden, die willen we zeker niet oproepen om van die doorfietsroute gebruik te maken. Daar is die niet primair op gericht.

De **voorzitter**: Ik wil graag de heer Knaap gelegenheid geven voor een interruptie.

De heer **Knaap**: Voorzitter, een korte vraag en volgens mij zei u het daarna ook al wel. U had het over het betrekken van de inwoners, betrek graag het dorp, omdat het dorp Den Hoorn gebruikmaakt van die route naar Delft. Dus niet alleen de omwonenden. Kan de wethouder bevestigen dat het ook echt mogelijk zal zijn voor alle inwoners om daar hun mening over te geven?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Knaap. De heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Het is zeker de bedoeling om daar een brede participatie mogelijk te maken en dat dan niet in het stadium dat er een plan ligt waar mensen ja of nee op kunnen zeggen, maar in het stadium dat we een aantal ideeën kunnen presenteren en daar de reactie op kunnen vragen, Dat is in ieder geval de planning zoals we die nu voor ogen hebben.
Dan kom ik bij de heer Roeling. Naar aanleiding van zijn…

De **voorzitter**: En ik kom bij de heer Zwaard, want die heeft een interruptie. Mijnheer Zwaard, aan u het woord.

De heer **Zwaard**: Voorzitter, nog even bij het vorige onderwerp aanhakend. Ik dacht dat de heer Ringeling het aankaartte, maar we hebben het nu over de Hoornsekade, maar wordt er ook nog verder gekeken naar het stukje voor Dalsem want dat is denk ik qua verkeersveiligheid nog veel lastiger. Wordt dat meteen in het plan meegenomen of is dat in een later stadium?

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Zwaard. Mijnheer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Als we het hebben over de doorfietsroute, hebben we het in principe over het hele traject. Dus moet je ook kijken naar het vervolg. En dat betekent dat het knelpunt dat iets meer westelijk ligt, ook in beeld moet komen.
Ik was bij de heer Roeling naar aanleiding van zijn amendement over PUUUR. Of over gebiedsmarketing. Het amendement pleit ervoor het budget voor het komend jaar te verlagen naar € 75.000,00 en het budget voor de jaren 2026, 2027 en 2028 te laten vervallen. Ik wil dat amendement namens het college ontraden. We vinden het belangrijk om een betrouwbare overheid te zijn en wij denken dat voor het komend jaar de bijdrage vanuit de gemeente van € 100.000,00 te rechtvaardigen is en dat het ook belangrijk is om die vervolgstap te zetten, mede met het oog op het feit dat we de stichting hebben uitgedaagd om met een meerjarenplan te komen. Daar komen ze ook mee eind van dit jaar. Dat gaan we eerst in het college en daarna met u bespreken in het eerste kwartaal van volgend jaar. En dan bepalen we de koers voor 2026 en verder. Het lijkt mij belangrijk dat we middelen beschikbaar hebben en houden, ook in 2026 en verder, voor gebiedsmarketing want dat is zeker belangrijk. Denk ook aan het verhaal rond de streekproducten en hoe we daarmee verder willen. Het is ook van belang voor onze recreatieondernemers. Dus we willen sowieso vasthouden aan een budget voor gebiedsmarketing. Dat betekent dat we het amendement dus ontraden. Dat betekent niet dat wij op dit moment voorstellen om voor die jaren 2026 en verder nu al een keuze te maken voor het blijvend subsidiëren van de stichting PUUUR. Dat staat er helemaal los van. Wel willen we…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Roeling van Mijn Partij, aan u het woord.

De heer **Roeling**: Nog even over het amendement PUUUR. Ik bedoel maar, het is niet voor het eerst dat we hierover spreken. We schuiven het steeds maar weer een poosje voor ons uit. Wij hebben dit amendement met name ingediend om te zeggen 'we verlagen het voor volgend jaar en dan is het vervolgens aan PUUUR om te laten zien of ze met concrete doelen kunnen komen. En dan gaan we nog een keertje heroverwegen.' Dus het is meer een stok achter de deur om PUUUR dit te laten doen. Een belangrijke opmerking van de wethouder is 'we moeten wel een betrouwbare overheid zijn'. Ja, maar aan welke kant? Ik bedoel, ben je een betrouwbare partner voor PUUUR, of ben je het voor onze inwoners die belastinggeld op zien gaan in… Waarin? Dus het valt op twee manieren uit te leggen. Snapt de wethouder een beetje wat wij bedoelen, voorzitter?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Roeling en het woord is aan de heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Voorzitter, u heeft zowel schriftelijk, als mondeling informatie gehad van de Stichting PUUUR. U heeft de jaarverslagen gehad over de afgelopen jaren. U heeft tijdens een informatieavond ook een presentatie gekregen van wat er tot nog toe bereikt is door de Stichting PUUUR. Dus het is niet zo dat dat volkomen onduidelijk is wat er bereikt is. U kunt natuurlijk zeggen 'goh, nou, dat vind ik een beetje tegenvallen', maar dat is echt weer wat anders. Het is wel zo dat er echt informatie is verstrekt. Voor het komend jaar vinden wij het belangrijk dat de werkzaamheden van PUUUR worden doorgezet en dat we in het eerste kwartaal van volgend jaar het perspectief schetsen van hoe we verder willen met gebiedsmarketing in Midden-Delfland. En volgens mij is dan de juiste volgorde om in Q1 van volgend jaar, dat is dus ruim voor de kadernota, beslissingen te nemen voor 2026 en verder en dat lijkt me uiteindelijk het meest relevant.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van de heer Roeling van Mijn Partij, aan u het woord.

De heer **Roeling**: Wij baseren onze informatie met name op het rapport dat is geschreven als een soort evaluatie en daarin werd klip-en-klaar duidelijk dat als je natuurlijk aan de voorkant geen duidelijke, concrete doelen formuleert, je natuurlijk wel oeverloos door kunt gaan, met PUUUR in dit geval, maar dat je dan niets bereikt. Dus als de wethouder zegt 'ja, ze hebben laten zien wat ze hebben bereikt', is dat juist het probleem. Het is onvoldoende concreet om te kunnen zeggen 'hier gaan we mee verder'. Het is nu aan PUUUR om te zorgen dat ze met daadwerkelijk concrete doelen komen waarmee wij als raad daar overzicht van hebben en er vervolgens op kunnen afrekenen. Is dat niet een beter voorstel? Vraag ik via de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Roeling. De heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Voorzitter, volgens mij zitten er twee kanten aan. De gemeente moet formuleren wat de gemeente vraagt. De uitvraag van de gemeente moet helder zijn; wat verwachten wij van een organisatie die voor ons de gebiedsmarketing doet? Dus dat is één: je opdrachtverstrekking moet helder zijn. En vervolgens moet helder zijn hoe het resultaat van dat werk gemeten wordt. Dat daarin zaken verbeterd moeten worden, is helder geworden uit de evaluatie. Dat pakket was te laat klaar om voor 2025 al definitieve beslissingen te nemen. Daarom is ervoor gekozen om in 2025 dan de bestaande subsidierelatie voort te zetten en Stichting PUUUR komt met een voorstel dat we u in het eerste kwartaal volgend jaar kunnen voorleggen. Dus daar hoeven we ze niet toe te prikkelen. Nee, daar komen ze mee. Die afspraak is gemaakt, dus dan komen we er opnieuw over te spreken.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Scholtes, D66, aan u het woord.

De heer **Scholtes**: Wij zijn echt al heel blij met de toezegging dat we Q1 2025 PUUUR gaan bespreken in de raad en dat we er breed over kunnen praten. Kan het evaluatierapport dat eerder is opgesteld, dat we hebben willen agenderen voor de commissievergadering die eraf is gehaald, ook onderdeel uitmaken van de discussie? Dus kan dat worden toegevoegd aan de evaluatie van PUUUR?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Scholtes. Tevens is er een interruptie van de heer Ringeling, aan u het woord.

De heer **Ringeling**: Ja. In antwoord op de heer Roeling, en ik heb eigenlijk een beetje dezelfde vraag als de heer Scholtes, zegt u 'nou, dan moet PUUUR met een voorstel komen van wat zij gaan doen'. Maar als gemeente hebben wij toch ook wat wij willen, wat wij vragen? Wij kunnen toch zelf ook doelstellingen aangeven en zeggen 'op grond hiervan gaan wij de afweging maken of wij doorgaan'? Wat willen wij voor de € 100.000,00 die wij geven aan PUUUR? Wat willen we zelf daarmee bereiken en hoe meten we dat?

De **voorzitter**: Dank u wel, beiden, en we gaan naar de heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Ja, voorzitter, dat gaf ik al aan. Wij moeten onze uitvraag goed formuleren, dus dat is ook een verantwoordelijkheid voor ons als opdrachtgever. Dat is onderdeel van het proces en de evaluatie zoals die is uitgevoerd, is natuurlijk onderdeel van de beraadslagingen. Die evaluatie heeft u al ontvangen en die kunt u natuurlijk uitdrukkelijk betrekken bij uw beoordeling van de voorstellen zoals die volgend jaar in het eerste kwartaal naar u toe komen want die zullen voor een deel ook antwoord moeten geven op de vragen die uit die evaluatie naar voren kwamen. Dat waren de vragen over PUUUR. Ik kom dan bij de heer Ringeling. De vragen van de heer Ringeling over de Hoornseweg heb ik volgens mij besproken, omdat die gelijkluidend waren aan de vragen van de heer Roeling. Hij had een specifieke vraag over de drukte in Den Hoorn en of daar nou niet iets aan te doen is door een wat ruimer postcodegebied, oftewel iets meer mensen die toestemming krijgen om van de knip gebruik te maken, of die knip in Delft te negeren. Natuurlijk wil ik dat gesprek met de gemeente Delft aangaan. Ik zie het belang voor de inwoners van Den Hoorn. Maar ja, een gesprek aangaan, betekent nog niet een resultaatverplichting op me nemen, want dat vind ik echt wat anders. Maar dat gesprek willen we natuurlijk absoluut aangaan.
Ik kom dan bij de heer Zwaard ten slotte.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Ringeling van de ChristenUnie.

De heer **Ringeling**: Voorzitter, ik ben blij met uw antwoord, maar even voor de duidelijkheid, voor het verslag. Ik heb niet gezegd in mijn tekst of in de motie 'de knip negeren', want anders krijgen we allemaal een boete. Dus daar heb ik niet toe opgeroepen.

Wethouder **De Leede**: Nee, het zou me van uw fractie ook bijzonder verbazen als u tot burgerlijke ongehoorzaamheid oproept.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De heer De Leede, ik…

Wethouder **De Leede**: Ik heb mijn woorden minder handig gekozen. Ik kom bij de heer Zwaard. Dat is de laatste in mijn rijtje.

De **voorzitter**: Ja, oké.

Wethouder **De Leede**: Want die was ook als laatste aan het woord. Hij vraagt…

De **voorzitter**: Ik zie toch nog een interruptie, van de heer Jongsma, OGP Midden-Delfland.

De heer **Jongsma**: Voor wat betreft die motie De deur van Midden-Delfland iets ruimer open. Wat is nu concreet het advies van het college bij deze? Dat heb ik niet goed gehoord.

De **voorzitter**: De heer Jongsma, dank u wel en wethouder De Leede.

Wethouder **De Leede**: Voorzitter, ik heb aangegeven dat ik tot het gesprek bereid ben als dat... Ja goed, dat betekent dat de motie in feite overbodig is. Maar goed, als die wordt aangenomen, dan ga ik dat gesprek aan. Maar ik ga het gesprek sowieso aan omdat de raad dat wenst.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Ringeling. Aan u het woord.

De heer **Ringeling**: U kunt de motie ook als een duw in de rug richting Delft gebruiken. Dat u zegt 'luister hier, ze hebben mij op pad gestuurd. Ik moet met u komen praten'.

De **voorzitter**: Die vraag is helder en de heer De Leede, aan u het woord.

Wethouder **De Leede**: Ja, dan beschouw ik dat maar als een steun in de rug.
Ik kom bij de heer Zwaard, die vroeg om meer prioriteit voor het onderhoud van de stoepen in het kader van de valpreventie. Het is zeker zo dat er afgelopen periode geïnvesteerd is, zo heb ik begrepen, in beter onderhoud van de stoepen en dat daarbij ook afstemming wordt gezocht met ouderenorganisaties. Het was even de vraag of dat overleg nog recentelijk heeft plaatsgevonden. Anders gaan we het in ieder geval opnieuw oppakken, want het is belangrijk dat wij de stoepen goed toegankelijk houden ook voor mensen die minder goed ter been zijn.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Langeveld, CDA. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Ik hoor u zeggen, wethouder, dat er al onderhoud plaatsvindt op het moment aan de stoepen, aan de scheve tegels et cetera. Kunt u ook aangeven waar? Want ik heb namelijk nog niet gezien, in ieder geval niet in de kern van Den Hoorn, dat daar onderhoud is gepleegd aan de stoepen. Heeft u dat direct paraat?

Wethouder **De Leede**: Ik heb dat niet direct paraat, maar ik kan u daar wel… Ik kan u waarschijnlijk wel een onderhoudsschema doen toekomen over het onderhoud van de stoepen.

Mevrouw **Langeveld**: Oké, dank u wel.

De **voorzitter**: U kunt uw bijdrage vervolgen.

Wethouder **De Leede**: Dan kom ik bij de motie van de heer Zwaard over inclusieve speeltuinen ofwel de motie Samen spelen. De motie is uitermate sympathiek dus die willen we ook positief beoordelen. Inclusiviteit als uitgangspunt ja, maar dat betekent niet dat in elke speeltuin alle toestellen ook toegankelijk moeten zijn voor een kinderen met een handicap want dan wordt de spoeling een beetje dun, maar het uitgangspunt van inclusiviteit is er zeker en er zijn absoluut veel meer mogelijkheden dan vroeger op dat terrein. Het is ook belangrijk om, als je speeltuinen herinricht, daar dan de doelgroep zelf bij te betrekken. Denk aan ouders van gehandicapte kinderen.
De volgende vraag van de heer Zwaard. Dan kom ik eigenlijk bij het laatste punt, de spoorverbreding. Dat is ook uitgedrukt in een motie, nummer 11. De spoorverdubbeling is een belangrijk onderwerp voor de gemeente en wij zijn dus ook zeer actief binnen de Landschapstafel, maar ook daarbuiten in MRDH-verband rond dit thema. We proberen ook zoveel mogelijk bondgenoten te vinden voor de belangrijke uitgangspunten die daarbij voor ons aan de orde zijn, om daarvoor te pleiten. Dat was allereerst baanverbetering en spoorverdubbeling in één project. Dat was twee: geen fly-over in het Midden-Delflandgebied. En ten derde: goede inpassing, een plus op het landschap. U bent er recentelijk over geïnformeerd dat het verhaal over de baanverbetering ineens in een ander daglicht is komen te staan. Dat betekent dat er geen apart project meer komt voor een zware versterking van de bestaande spoordijk. Dat is dus in principe van de baan. Maar de andere twee doelstellingen staan natuurlijk nog volstrekt overeind. U verwoordt dat ook in die motie Het voorkomen van een fly-over. Ik ben op dit punt ook best optimistisch, want we hebben toch wel heel veel weerklank gekregen daarop en er wordt nu inderdaad primair gekeken naar een andere plek voor een fly-over als dat aan de orde komt.
Uw tweede verzoek om te pleiten voor een financiële compensatie vind ik een minder gelukkig verzoek op dit moment. Wij pleiten op dit moment voor een goede inpassing, een plus op het landschap. Dat betekent dat we eigenlijk zoveel mogelijk schade willen voorkomen. Dan is dus wat je moet compenseren, bescheiden. Ik vind dat dat de goede volgorde is. De volgorde is eerst zoveel mogelijk inzetten op een goede inpassing en als duidelijk is welke variant uiteindelijk in beeld komt, kun je gaan kijken naar 'er is toch nog wel sprake van enige schade', of 'er is toch nog wel aanleiding om tot compensatie te komen'. Dan kun je daar ook een calculatie op leggen. Dus ik

denk dat de motie in die zin niet tijdig is. In ieder geval vind ik dat ontbreekt dat we primair pleiten voor een optimale inpassing.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van het CDA, mijnheer Van Rijs, aan u het woord.

De heer **Van Rijs**: Dank u wel wethouder, voor de toelichting zover. Bent u het met mij eens dat, als die inpassing onvoldoende is en we komen dan het handje ophouden, dat op dat moment geen enkele kans van slagen meer heeft?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Nee, maar op het moment dat… Er wordt nu gewerkt aan een zogenaamde nota Kansrijke oplossingen. Dat is een aantal varianten voor manieren waarop die spoorverdubbeling kan worden aangelegd. Los ervan dat de kosten voor die varianten al heel verschillend zijn, is de impact daarvan op het landschap ook heel verschillend. Dus ik denk dat we nu moeten inzetten op optimale inpassing en ik denk dat op het moment dat er van een nota Kansrijke oplossingen een voorkeursvariant wordt gekozen, dat het moment is om te bedenken 'hé, nu moeten we inzetten op compensatie'. Maar ik vind het echt een onlogisch moment om dat nu te doen. Ook omdat er bij benadering niets te zeggen is over een aanneemsom of een procent daarvan, dus het is in die zin een beetje een slag in de lucht.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie nogmaals, van de heer Van Rijs.

De heer **Van Rijs**: Dank u wel, mijnheer De Leede voor deze toelichting. Het gaat mij nu niet zozeer om die 5% of hoeveel geld dan ook. Het gaat me erom dat als u zegt 'er wordt op dit moment een aantal varianten bekeken', u ook zegt 'ja, maar voor deze variant willen wij toch wel een compensatie van zo'n bedrag, want dat vinden we echt niet passen in dit landschap, terwijl als u zegt dat u het hele spoor helemaal verdiept aanlegt en overdekt en we er helemaal niets van zien, we dan geen financiële compensatie verlangen'. Het lijkt mij goed om wel tegen deze verschillende varianten ook een financiële compensatie te zetten, tegelijkertijd. Bent u dat met mij eens, wethouder?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Van Rijs. De heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Ik denk dus dat het in de volgorde der dingen nu echt te vroeg is om het over financiële compensatie te hebben. Ik zou het toch primair willen hebben over landschappelijke compensatie, oftewel het inbrengen van middelen om die plussen op dat landschap te maken. U heeft de studie gehad van Go BPL, dus de gebiedsgerichte opgave. Daar zitten heel veel voorstellen in die de kwaliteit van het BPL zouden verhogen, in plaats van verlagen, door de aanleg van die verdubbeling. Dat zijn ook allemaal vormen van compensatie en dat hebben we nu ingebracht, dus daar moeten we wel achter blijven staan en dan moeten we niet ineens een ander spoor kiezen terwijl we dit net hebben opgewerkt.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer De Leede, voor de beantwoording daarvan, maar ik zie nog een interruptie van de heer Jongsma van OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: Dank u wel voorzitter, ik ben niet de heer Jongsma, maar ik had eigenlijk een ordevoorstel, want u zegt hier dat de collegeleden twintig minuten hebben per collegelid. De heer De Leede is al 35 minuten aan het woord. Ik verwacht dat u iets beter orde houdt, want volgens mij is er geen tijd meer voor wethouder Oderwald om haar punten te benadrukken. Dank u wel. Ik hoor graag hoe u daarmee omgaat.

De **voorzitter**: Ja, dank u wel voor het meedenken daarin. De interrupties maken echt dat we in die tijd een stukje uitlopen en ik vind het ook belangrijk dat die ruimte gegeven kan worden, zodat we daarin echt ook een stukje debat krijgen en vragen beantwoord kunnen worden, want daar doen we het ook voor. Om die uitleg ook te kunnen krijgen. Ik wil hierbij vervolgens de heer Jongsma het woord geven. U heeft een interruptie. OGP Midden-Delfland, aan u het woord.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, ik neem toch even de tijd. Ik was even benieuwd naar hoe kansrijk zo'n lokale motie, zoals die dan vanuit Midden-Delfland zou worden ingebracht, überhaupt zou zijn in de gremia waarin u zit. Het is wel leuk om vanuit een kleine gemeente met een motie te komen, maar wat is de impact daarvan op waar u mee bezig bent?

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Jongsma. De heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Als een motie van de gemeenteraad dezelfde kant op wijst als de trajecten waar we al in zitten, dan kan het helpen. Of het heel veel uitmaakt, vind ik ingewikkeld om te beoordelen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat betekent dat u volgens mij rond bent. Ja, dan wil ik u ook hartelijk bedanken voor de uitgebreide vraagstelling en interrupties die gemaakt hebben dat wij inderdaad nu om 20.21 uur mevrouw Oderwald als laatste portefeuillehouder/wethouder de ruimte willen geven. Die heeft beduidend minder vragen gekregen, dus we gaan wat dat betreft een stukje tijd winnen. Aan u het woord, mevrouw Oderwald, maar we gaan het wel goed doen.

Wethouder **Oderwald**: Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen, een amendement en een motie, dus ik ga ervan uit dat ik dat inderdaad beknopt qua tijd kan doen.
Het gaat in eerste instantie om een vraag over de Ontwikkelpleinen die voortkomen uit het plan Geldzorgen, armoede en schulden en ook de dienstverleningsvisie en de agenda die we daarvoor ontwikkelen. Dat noemden we Ontwikkelpleinen, we noemen dat intussen WIJ. Wij gaan starten met WIJ Den Hoorn. Uw vraag was 'wordt het echt WIJ Midden-Delfland?' Dat gaat het zeker worden. In Schipluiden gaat dat zeker vanaf 2025 lukken om dat te doen. Voor Maasland is het lastiger. Ik ben er zeer hoopvol over dat we ook een betaalbare, centrale, aantrekkelijke locatie zullen vinden, maar het is zeker moeilijker om dat ook in goede samenwerking met Stichting Welzijn Midden-Delfland en Plataan te kunnen doen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Langeveld van het CDA. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Ik heb de vraag aan de wethouder: kunt u mij aangeven welke locatie u op het oog heeft voor Schipluiden en welke locatie u op het oog heeft voor Maasland?

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Oderwald.

Wethouder **Oderwald**: Voor Schipluiden zijn we nog altijd in overleg met de Dorpshoeve Schipluiden. Dat ziet er echt, zoals ik al zei, hoopvol uit. Het zijn Ontwikkelpleinen die een boekenelement moeten hebben en daar zijn we volop over in gesprek. Voor Maasland is het echt nog moeilijker. We hebben wel ideeën, maar ik vind het gewoon... We hebben daar met de Plataan bij het bezoek ook over gesproken. Dat zijn ideeën en daar laat ik het op dit moment even bij. We werken er hard aan. Het is een groeimodel. We werken eraan om het te kunnen realiseren, maar we zijn wel afhankelijk van locaties.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: Bedankt voor deze beantwoording. Als ik even terugkijk naar de bijeenkomst die we hebben gehad bij de bibliotheek in Den Hoorn, hebben wij toen ook de vraag gesteld naar de locatie in Schipluiden en de locatie in Maasland. Daar is naar voren gekomen dat men niet zo heel veel belangstelling had voor de Dorpshoeve Schipluiden, of dat voldeed niet geheel aan hetgeen men voor ogen had. En ik hoor u nu de Dorpshoeve Schipluiden noemen. Dat is een beetje in tegenstrijdigheid met wat ons tijdens die avond in de bibliotheek is verteld. Heeft u daar een antwoord op? Of zijn er nieuwe ontwikkelingen?

Wethouder **Oderwald**: Nou, het is….

De **voorzitter**: Dank u wel.

Wethouder **Oderwald**: Dank u wel voorzitter, ik praat voor mijn beurt, maar het is ook moeilijk om echt totale overeenstemming te hebben, maar het ziet er nog steeds hoopvol uit. Dat is het laatste ambtelijke bericht dat ik daarover ontvangen heb, dus daar ga ik van uit. Alleen is het niet makkelijk om waar je net een bibliotheek hebt weggehaald, een nieuwe te bouwen. Dat is ook eigenlijk wel de teneur van deze avond. We moeten soms moeilijke keuzes maken. Iets terugbouwen is gewoon ingewikkelder. Daar zit hem de pijn ook in.
Ik wil graag verder naar de vraag van Mijn Partij over sport en de ontwikkelingen voor de sportverenigingen hier in Schipluiden. We zijn volop in gesprek met de handbalvereniging, de voetbalvereniging alsook zijdelings met de tennisvereniging die op het sportcomplex actief zijn. We hadden oorspronkelijk ook al een bedrag daarvoor opgenomen in lijst B bij de kadernota. We maken goede vorderingen intussen. We werken vanuit de kaders die gesteld zijn voor welzijnsorganisatie die u onlangs heeft aangenomen, waar het ging over leningen, garantstellingen en subsidies. En we werken ook echt zorgvuldig aan de overeenkomst met de beheerstichting om dat goed voor elkaar te krijgen en zorgvuldigheid staat daarbij voorop. We hopen dat nog dit jaar te kunnen doen, maar ik laat me daar vooralsnog niet op vastpinnen.
Dan kom ik aan bij het eerste amendement, 80 jaar vrijheid en democratie. Dat is volgend jaar, tachtig jaar na de oorlog. Daar krijgen we een opdracht, als u dit amendement aanneemt, om het budget aan te vullen voor de…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Roeling van Mijn Partij.

De heer **Roeling**: Ja, nog even terug naar de sportverenigingen in Schipluiden. Zojuist gaf een voorganger van mevrouw Oderwald aan 'we moeten een betrouwbare overheid zijn'. Wethouder Oderwald laat zien dat deze overheid onbetrouwbaar is; er is een duidelijke toezegging gedaan dat dit raadsvoorstel in december 2024 aan de raad zou worden voorgelegd en nu begint mevrouw de wethouder over zorgvuldigheid en dergelijke. Er ligt een toezegging en ik verwacht van een betrouwbare overheid dat ze daar ook aan voldoet. Dus nogmaals, komt inderdaad het voorstel in december naar de gemeenteraad?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Roeling. Dat is een concrete vraag en het woord is aan mevrouw Oderwald.

Wethouder **Oderwald**: Een betrouwbare overheid, voorzitter, geeft aan partijen mee wie de besluitvorming doet. Dat is in dit geval de raad. Die moet het budget beschikbaar stellen. Ik moet wel klaar zijn om de raad een goed voorstel te kunnen leveren. Dat heb ik altijd open en duidelijk, volledig betrouwbaar en transparant meegedeeld aan de sportverenigingen, dus daar valt geen speld tussen te krijgen. Zo hebben we het afgesproken. Wij hopen er alles aan te doen om gewoon de sportvelden te realiseren komende zomer, met elkaar, met goede afspraken. En ik wil voorkomen dat we meerdere keren terugkomen naar de raad omdat we niet zorgvuldig gehandeld hebben, want daar hebben we ook ervaring mee in sportdossiers. Daar ga ik me niet aan branden.
Terug naar het amendement 80 jaar vrijheid en democratie. Om een eenmalig budget van € 20.000,00 aan te vullen aan de subsidieregeling kunst, cultuur en sociale verbinding voor tachtig jaar bevrijding. Dat is natuurlijk zeer sympathiek. Dat kunnen we heel goed onderschrijven. U heeft de mogelijkheden om dat te doen, om dat aan de algemene reserve te onttrekken. De subsidieregeling geeft goede handvatten om dat uit te voeren, dus wij kunnen dat prima ondersteunen. Maar u gaat er gewoon over, oordeel raad.
Dan kom ik bij nummer… De laatste die we nog niet behandeld hebben. Energie uit eigen wijk, Maak Midden-Delfland zelfvoorzienend. Dat vraagt om buurten en wijken actief uit te nodigen in plannen en plannen in te dienen voor buurtbatterijen. En wat het college betreft, vraagt de energietransitie om systematische, duurzame oplossingen en een integrale aanpak. Hoewel buurtbatterijen een bijdrage kunnen leveren aan de lokale energieopslag, is het van belang om eerst echt een goede inventarisatie te maken van welke rol die buurtbatterijen dan spelen in de lokale energietransitie in de gemeente. Zonder een gedegen verkenning vooraf, lopen we het risico om stappen te nemen die mogelijk niet aansluiten bij de bredere systematische aanpak voor de energietransitie en warmtetransitie van Midden-Delfland. De motie geeft het college direct de opdracht om dat ook direct al in visies op te nemen, dus niet om alleen om die uitnodiging direct te doen, maar ook om het in visies en nieuwbouwplannen op te nemen zonder dat we eerst dat volledige overzicht hebben van de voordelen of nadelen die daarbij komen kijken. Dus dat loopt ver

vooruit op een realistische verkenning die we zouden moeten doen en dat kan de besluitvorming ook eigenlijk alleen maar frustreren of onder druk zetten. We werken graag samen met andere partijen. We nodigen initiatiefnemers in generieke zin altijd uit, die zijn welkom om met ons verkenningen te doen. Maar of dat ook geldt voor buurtbatterijen, of wij ze daarvoor moeten uitnodigen, is de vraag. Want een buurtbatterij vraagt ook het nodige qua ruimtelijke inpassing en veiligheid. Buurtbatterijen kunnen dus in potentie best voordelen bieden, maar we moeten zorgvuldig kijken of dat past binnen de kaders die we al hebben en de aanpak die we voorstaan. Even kijken, daarbij wil ik ook zeggen dat het fysieke aspect echt een belangrijke rol speelt in de verdere elektrificatie die nodig is om van het gas af te komen. En we zien de laatste tijd dat grotere transformatiehuisjes echt weerstand oproepen bij de bewoners, dus ik wil er ook oog voor hebben dat een buurtbatterij dat ook zou doen. Zeker als die op private terreinen staan, kan dat ook voor de veiligheids- en milieuaspecten een element hebben. Dus we moeten echt eerst samen in gesprek zijn geweest met de Veiligheidsregio en de Omgevingsdiensten. Eerst een quickscan, dat is echt een must. Daarbij kan waarschijnlijk opslag op een hoger netniveau meer opleveren. We zijn nog steeds met een belangrijke initiatiefnemer aan het onderzoeken of dat ook in onze gemeente kan. Die schaal is wellicht passender. Daarom zou ik eigenlijk willen zeggen dat we de motie in de huidige vorm echt moeten ontraden, omdat we graag kijken hoe we het het beste kunnen doen maar de motie ad hoc is. We kijken graag naar de haalbaarheid en de wenselijkheid vooraf, voordat we daar echt initiatieven toe gaan aanmoedigen. Want zoals ik al zei, de energietransitie vraagt een systematische aanpak.
Dat waren volgens mij mijn antwoorden op de vragen en ook de reactie op de moties en amendementen.

De **voorzitter**: En dan zie ik tot slot nog een interruptie van de heer Jongsma van de OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, zeker. Ik hoor toch wel veel openingen en veel mogelijkheden ten aanzien van deze motie ten aanzien van de buurtbatterij. Wat zou de wethouder wel kunnen aanbieden voor wat betreft de buurtbatterij? Ik snap dat zij de motie - zoveel heb ik wel begrepen – in deze vorm afraadt, maar wat neemt deze wethouder mee in de komende tijd om ervoor te zorgen dat buurtbatterijen wel meegenomen worden als optie?

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Jongsma. Het antwoord is aan mevrouw Oderwald.

Wethouder **Oderwald**: Ja, na de presentaties die ik over buurtbatterijen gezien heb, zou ik u eigenlijk sowieso adviseren om het niet te doen. Maar als u zegt 'ik wil dat, daar moet een verkenning voor komen, een quickscan', kun u mij vragen dat te doen. Maar door de oogharen heen kijkend, word ik niet enthousiast, want er zijn grote opgaven die wij hebben in Midden-Delfland met wat wij moeten doen. We lopen nog wel wat stappen achter als het gaat om de regionale aanpak en of we huizen op andere warmte kunnen krijgen. Onze huidige inzet is al best beperkt. Daarbij zie ik ook dat we op dit moment onze regionale doelen voor opwek niet halen. Daarmee komt ook af en toe toch nog wel om de hoek kijken dat waar wij het landschap open en vrij kunnen houden en ons veenweidegebied en het Bijzonder Provinciaal Landschap volledig willen beschermen in de Regionale Energiestrategie, nog een flinke uitdaging vergt. Daar zit mijn energie in voor de energietransitie. Ook natuurlijk in de lokale isolatieaanpak en in het opwerken van de nieuwe warmtevisie, die ook verder kijkt dan 2030. Want de huidige visie zegt 'wees in 2030 transitiegereed' en die geeft totaal geen eindbeeld. Ik heb een grote opgave te gaan. En op dit moment heb ik niet het idee dat dit bijvoorbeeld al kan bijdragen. Als u daar een uitgebreider antwoord op zou willen, dan kunt u een quickscan van mij vragen maar ik zit er niet op te wachten. En het is echt onderdeel van de systematische aanpak, op het hoger netniveau kun je veel meer bereiken aan energieopslag. Uit de presentaties die we tot nu toe over buurtbatterijen gezien hebben, blijken die vaak alleen maar hamstergedrag op het netwerk te creëren en niet op te leveren wat je er snel van zou verwachten. Ik begrijp dat individuen of groepen die nu de salderingsregeling afgeschaft zien, denken dat de lokale opslag heel goed is, maar er zitten zoveel haken en ogen aan, juridisch, technisch, economisch in de openbare ruimte, dat daar flink voor gepionierd moet worden. Ik denk niet dat dat een rol is die weggelegd is voor Midden-Delfland. Hoe mooi het ook, wellicht, voor individuen kan zijn. Energie uit eigen wijk klinkt aantrekkelijk. Maar…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Scholtes van D66, aan u het woord.

De heer **Scholtes**: Voorzitter, ik hoor de wethouder best veel dingen zeggen, offtopic, over de buurtbatterij. Via deze weg dan misschien de vraag: zouden wij een keertje op de hoogte gebracht kunnen worden door middel van een informatiebijeenkomst over de energietransitie en waar we nu staan. Het is een behoorlijke tijd geleden dat we het daarover gehad hebben, voorzitter. Dus via deze weg dan mijn vraag.

De **voorzitter**: Die vraag is helder. En ik kijk naar wethouder Oderwald.

Wethouder **Oderwald**: Voorzitter, in de maandbrief die wij u sturen hebben we ook aangegeven dat we werken aan een nieuwe warmtevisie, voor eind 2025 vast te stellen. Daar zit een aantal tussenstappen in om dat met u te kunnen doen. We zijn met de selectie van het bureau bezig en zodra dat bureau er is, kan ik u vertellen wanneer het een goed moment is om dat te doen.

De **voorzitter**: Duidelijk. Daarmee is ook uw tijd om de vragen te beantwoorden en de moties te behandelen afgerond. Alle drie de wethouders ook hartelijk dank voor jullie beantwoording. We hebben flink wat interrupties daarbij gehad. Dat betekent dat we in de agenda nu de gelegenheid hebben om zich als raad te beraden op de reacties van het college en er uiteraard ook onderling overleg kan plaatsvinden. Maar daaraan voorafgaand, wil ik eigenlijk graag de vraag stellen: wilt u nu kijken welke ingediende amendementen of moties hetzij ingetrokken worden, hetzij aan de orde zijn, waarbij ik even naar de telling kan kijken met de griffier, van wat er aan amendementen en moties doorgang vindt. Uiteraard schors ik daarna de vergadering, maar wie kan ik hier over het woord geven? De heer Jongsma, OGP Midden-Delfland.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, gezien de opmerkingen in het betoog van wethouder Oderwald inzake Energie uit eigen wijk, Maak Midden-Delfland zelfvoorzienend is het misschien niet opportuun om op dit moment deze motie in stand te laten. We hebben dan ook als fractie besloten om deze motie terug te nemen en om nog eens na te denken over wat we met deze motie doen, als wij daar eens een keer zo'n infoavond over hebben. Ik vind het in ieder geval wel fijn dat ik hoor dat er wel over nagedacht wordt. Misschien is dat voor Midden-Delfland voor nu niet voldoende – of niet… Opportuun, mooi woord. Dus wij trekken deze motie gewoon in.

De **voorzitter**: Dat betekent dat motie 2 ingetrokken wordt. Ja, dat is duidelijk. Dank u wel. Dan zie ik de heer Van der Eijk van de VVD, aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: Ik heb natuurlijk geluisterd naar het college en ik heb besloten motie 7 – u kunt het aanhouden of intrekken noemen – waarschijnlijk terug te laten komen bij de kadernota. Die hoeft nu niet in stemming gebracht te worden.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Van der Eijk, dan noemen we ook dat de motie 7 is ingetrokken. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Van Rijs van het CDA.

De heer **Van Rijs**: Het gaat over motie 11 Het juiste spoor. De wethouder en ik verschillen een beetje van mening over wat we onder 'compensatie' verstaan. Als we dat laatste stipje over financiële compensatie weglaten, helpen we u dan met de motie door te noemen dat we die fly-over echt niet in het gebied van Midden-Delfland willen hebben?

De **voorzitter**: En hierbij geef ik de wethouder graag het woord om daarop te antwoorden, de heer De Leede.

Wethouder **De Leede**: Het is natuurlijk een glasheldere uitspraak, dus dat is altijd behulpzaam. Ik denk niet dat iemand in enig gremium overigens verrast zal zijn over dat standpunt van deze raad. Maar goed, baat het niet, dan schaadt het niet.

De heer **Van Rijs**: Goed, dan houden we de motie in stand. Dank u wel.

De **voorzitter**: Behalve de laatste regel?

De heer **Van Rijs**: Behalve het laatste punt, maar ik weet niet hoe ik dat kan aangeven aan de griffier.

De **voorzitter**: Ik hoor hier net dat dat betekent dat u een nieuwe motie indient. Dat is dan de bedoeling.

De heer **Van Rijs**: Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik wil graag ook het woord geven aan de heer Vieira van D66, aan u het woord.

De heer **Vieira**: Voorzitter, ik heb wat feedback gehoord over de motie rond toeristenbelasting. Wij gaan daar wat aan sleutelen en komen daar na de schorsing op terug.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie verder geen reactie. Dus dat betekent, even resumerend, dat motie 2 en 7 zijn ingetrokken. En dat bij motie 4 en 11 een nieuwe motie wordt ingediend. En daarmee wil ik ook meteen een tijdvoorstel doen, namelijk dat wij om 21.10, dus een halfuur schorsing, weer bijeenkomen. Hierbij schors ik de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Beste mensen, geachte raad, ik heropen de vergadering met de mededeling dat wij geen beeld hebben, qua opname, maar dat wij wel geluidsopnamen hebben en dat betekent dat wij nu voorstellen om de vergadering voort te zetten, want we kunnen even goed vergaderen met elkaar. Maar het is dus jammer. Ja, in dat opzicht hebben we de camera erbij. Dat is waar.
Goed. Heeft de schorsing nog wat opgeleverd? Wie kan ik daarover het woord geven? Ik zie de heer Vieira van D66, aan u het woord.

De heer **Vieira**: Wij zijn in onze bijdrage gekomen met de motie over verhoging van toeristenbelasting. In de reflectie van het college werd gezegd 'ja, weet je, op het moment dat je dat nu gaat invoeren, komt dat te snel'. Nou goed, wij hebben de motie aangepast en daarbij ook rekening gehouden met een nieuw aspect, namelijk dat veel kleine ondernemers in de verblijfssector de regeldruk als hoog ervaren. Dus ik lees het dictum voor van de nieuwe motie: verzoekt het college te onderzoeken wat er nodig is om het provinciaal gemiddelde bedrag voor toeristenbelasting in Midden-Delfland te heffen. En het tweede punt: de raad voor mei 2025 over de gevolgen te informeren, zodat dit meegenomen kan worden in de kadernota voor de begroting van 2026 en in datzelfde voorstel aan te geven wat de gemeente doet om de regeldruk voor de kleine ondernemers in de overnachtingsindustrie te verlagen. En gaat over tot de orde van de dag. Dat is de aangepaste motie.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Vieira, en u heeft de motie reeds bij de griffier aangeleverd. Die staat, als het goed is, ook in iBabs. En daar kunt u de motie dus wel terugvinden. Dan wil ik vervolgens het woord graag aan de heer Jongsma van OGP Midden-Delfland geven. Aan u het woord.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, dan moet ik het wel krijgen, anders blijft het groen.
Wij hebben over de motie Opladen zonder obstakels, kabelgoten voor elektrische auto's in Midden-Delfland inderdaad even wat overleg gehad en we hebben de motie aangepast voor wat betreft het dictum en dat wil ik graag even met u delen. Hij staat inmiddels volgens mij ook in iBabs, maar wij maken er het volgende dictum van: roept het college op om een pilot te doen met 25 kabelgoten, de gemeenteraad voor maart 2025 een voorstel te doen toekomen waarin de volgende randvoorwaarden zijn opgenomen: aanleg is op eigen kosten, niet claimen van een eigen, openbare parkeerplaats en zes maanden na de start van de pilot, de pilot te evalueren. Dat is wat wij van de motie hebben gemaakt.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Jongsma en ook deze motie, we noemen hem 3-1, kunt u terugvinden in iBabs als het goed is. En dan wil ik ook graag het woord geven aan de heer Van Rijs van het CDA.

De heer **Van Rijs**: Het gaat over motie nummer 11, Het juiste spoor. Op basis van het gesprek en de discussie met de wethouder stellen we de volgende wijziging voor als CDA. Ik zal het dictum voorlezen: te voorkomen dat een fly-over op het gebied van Midden-Delfland wordt gesitueerd, aangezien er alternatieven zijn, zoals op het traject tussen Schiedam en Rotterdam en dat betekent dat we die financiële compensatie laten vervallen.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Van Rijs. Dat betekent, als ik het wel heb, dat dat was wat de beraadslaging heeft opgeleverd en dat op dit moment de wijzigingen in de moties op deze manier ook in iBabs verwerkt zijn ondertussen en u die daar terug kunt vinden. En daaropvolgend zou ik graag een reactie van de fracties vragen en daarmee wil ik beginnen met de ChristenUnie, de heer Ringeling.

De heer **Ringeling**: Ik ga ze op volgorde zoals ze op het stapeltje liggen langs.
Het amendement 80 jaar vrijheid en democratie, dat kunnen wij van harte ondersteunen.
Het amendement Doen wat de raad zegt, ingediend door Mijn Partij, D66 en ChristenUnie kunnen wij ook steunen.
Het amendement Den Hoorn bereikbaar van Mijn Partij en ChristenUnie, kunnen wij ook steunen, uiteraard.
Amendement Meer dan PUUUR van Mijn Partij en ChristenUnie steunen wij ook.
Motie Geef wonen de ruimte van OGP Midden-Delfland kunnen wij ook steunen.
De motie 3.1, dat is het inmiddels geworden, Opladen zonder obstakels. Daar zien wij nog veel obstakels in, dus die gaan wij niet steunen.
De motie van D66, 4.1, Verhoging toeristenbelasting steunen wij wel.
De motie van de VVD Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid, daar zijn we het mee eens, die steunen wij.
De motie Heroverweging onderzoek flexwoningen steunen wij niet.
Motie Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open. Ja, die steunen we uiteraard.
Motie Samen spelen, steunen wij ook.
En Stop de verpaupering steunen wij ook.
En Het juiste spoor, of het spoor bijster, wat het ook is, 11-1, steunen wij ook. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Ringeling van de ChristenUnie. Vervolgens wil ik het woord geven aan de heer Vieira van D66.

De heer **Vieira**: Ik zal ze op eenzelfde manier doorlopen.
80 jaar vrijheid steunen wij, die hebben we mede-ingediend en datzelfde geldt voor het amendement over de aanpassing van de definitie over gebiedsmarketing of recreatie en toerisme.
De volgende, dat is een amendement over Den Hoorn bereikbaar. Dat steunen wij niet, want wij vinden niet dat je die € 600.000,00 terug moet storten. Er moet toch iets gedaan worden.
Die daarna is het amendement Meer dan PUUUR. Wij voelen wel heel erg mee met de indieners en snappen dat heel goed, omdat we toch met enig chagrijn hier zaten maar we zijn blij met de toezegging die we van de wethouder hebben gekregen en het amendement is te verstrekkend. Dus wij steunen het niet.
De motie Geef wonen de ruimte, steunen wij.
Dan zitten wij bij de obstakels en kabelgoten en wij wonen in een gemeente waarin we de vervoersbewegingen terug willen brengen en minder autogebruik nastreven. En dan denken wij dat deze maatregel daar niet aan bijdraagt, dus wij steunen deze niet.
De aangepaste motie rondom toeristenbelasting steunen wij ook. Ja, u hoort het trillertje in mijn stem.
Debat over bezuinigingen hoort thuis in de openbaarheid. Die steunen wij.
Heroverweging onderzoek flexwoningen, steunen wij niet.
En even kijken, dan hebben wij de motie over het gesprek aangaan met de gemeente Delft over een verruiming. Nou ja, de wethouder ervaart het als een steun in de rug, dus die steun geven wij.
Samen spelen van het CDA omarmen wij en steunen wij dus ook.

Stop verpaupering steunen we ook.
En de aangepaste motie rondom het spoor steunen wij ook.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Vieira en dan wil ik graag het woord geven aan de heer Van der Eijk van de VVD. Aan u het woord.

De heer **Van der Eijk**: De VVD is blij te horen uit de reactie van het college dat het nog steeds de forse opgaven die er liggen voor 2026 erkent en dat er dus volgend jaar wel degelijk plannen van aanpak komen om dit aan te pakken. De wethouder gaf ook al aan daar in de Auditcommissie een gesprek over te willen hebben. Wij willen best meedoen aan een gesprek. Echter, dan kunnen wij geen richtinggevende uitspraken doen en dat hoort in de openbaarheid te komen. Dus ja, we kunnen prima een gesprek houden in de Auditcommissie over welke opties er zijn. Dan zullen we daar later op terugkomen, voorzitter.
Er zijn diverse amendementen en moties ingediend.
80 jaar vrijheid is een groot goed, voorzitter. Onlangs zagen wij natuurlijk in onze hoofdstad dat het een wankel vlak is en dat je dat zo verliest. De mensen in Oekraïne weten daar ook alles van. De partijen hebben hier een amendement ingediend waarvan de dekking uit de algemene reserve komt. Maar gelukkig heeft het college de toezegging gedaan dat er voldoende handvatten zijn voor toekenning van budget in de subsidieregelingen. Wij willen graag benadrukken dat we daar ook zeker doelgroepen mee willen bereiken van wie de grootouders na de Tweede Wereldoorlog zijn geboren, want dat is wel een doelgroep waarvan ik weet dat die moeilijk te bereiken is, maar daar is wel de winst te halen. Onze minister-president gaf ook aan dat er in den lande en misschien ook in Midden-Delfland groepen zijn die minder geïntegreerd zijn. Dat is ook een goed punt, om deze mensen te helpen integreren. Wij steunen daarom dit amendement.
Amendement B, de gebiedsmarketing. Dat was gewoon ongelukkig geformuleerd in de huidige begrotingsdocumenten. In de achterliggende programmabegroting die de gemeenteraad nooit krijgt, heet het anders. Goed dat het in de stukken die de gemeenteraad dan wel krijgt, deze naam krijgt. Wij zullen dit amendement ook steunen.
Den Hoorn bereikbaar, amendement C. In mijn tweede termijn heeft u kunnen horen dat wij voor onderhoud zijn van wegen in Midden-Delfland en dat dit niet moet versloffen. Wij hopen dan ook dat alle gelden die voor komend jaar gereserveerd zijn, worden besteed en dat de projecten worden gestart, waar mogelijk. En dat ze ook waar mogelijk worden uitgevoerd. Dan zal ik bij de jaarrekening terugkomen op de projecten van dit jaar. Want er wordt vaak geld doorgeschoven. Dus ik geef vast een schot voor de boeg. Dit geld kan blijven staan, maar dan moet u wel aan de bak. Er moet wat gepresteerd worden en dan bedoel ik geen overlegjes/rapporten. Meer asfalt, bedoelt de VVD dan.
Amendement over PUUUR. Wat zal ik daarvan zeggen? Graag zouden wij als VVD een openbaar debat houden over het functioneren van PUUUR en over welke kaders wij hen meegeven. Wij zijn ons ervan bewust dat Midden-Delfland wel zeker gebiedspromotie kan gebruiken en dat wij als gemeente daar een bijdrage aan kunnen leveren. Echter, de organisatie die het nu uitvoert, moet heldere, meetbare KPI's meekrijgen want zoals het nu gaat, is… Nou ja, wij zijn daar wat teleurgesteld over. Er gaat meer budget naar mensen die achter de schermen dingen doen dan naar flyers in de bushalte. Wij zouden dat liever omgedraaid zien. Gewoon vier, vijf keer per jaar een flyercampagne in de bushaltes bijvoorbeeld en dan niet zoveel mensen die dat verzinnen.
Dan kom ik bij de moties, voorzitter. O, wacht, amendement D steun ik dus niet. Ik denk dat dat wel duidelijk was uit mijn beantwoording, maar om alle twijfel weg te nemen, voorzitter, amendement D wordt niet door de VVD gesteund.
Net als motie 1. Dat vindt de VVD oude wijn in nieuwe zakken. Veel locaties zijn al bekend, dus het college vond het al overbodig. Nou, wij vinden het oude wijn in nieuwe zakken, zoals ik al zei, dus wij zullen deze motie niet steunen.
De energie uit eigen wijk. Ik sluit me geheel bij de collegereactie aan en gelukkig zag OGP Midden-Delfland dat ook in.

De **voorzitter**: De heer Van der Eijk, deze motie is… O, sorry.

De heer **Van der Eijk**: Ja voorzitter. Er is geen spreektijd in de tweede termijn voor de fracties, dus ik dacht 'ik neem even mijn podium', want uw collega's van het college namen ook flink de tijd dus dat mag ik dan ook.

De **voorzitter**: U krijgt van mij de tijd.

De heer **Van der Eijk**: De energie uit eigen wijk-motie gaat wijken en die had ook niet op onze steun kunnen rekenen.
Opladen zonder obstakels. Ja, voorzitter. Dit is een nieuwe versie. Mijn voorstel zou zijn geweest dat de indieners zelf bij de buurgemeente die onlangs bij een goede, lokale omroep in het nieuws was, daar het beleid misschien ophalen en de bevindingen daarvan en dit dan presenteren als wij een nieuwe APV vaststellen om het dan daarin mee te nemen. Dat leek ons een goede weg. Nu komt er een pilot en dan zitten we nog steeds met APV en kabels half op de stoep of niet. Dat is betwistbaar. U als handhaver op openbare orde en veiligheid zou ons daar uitgebreid over kunnen informeren. Het hoeft van mij niet. Wij steunen deze motie niet.
Het onderzoek naar verhogen van de toeristenbelasting. Ja, voorzitter. Dit zou een perfect amendement kunnen zijn bij het vaststellen van de Kadernota 2026-2029. Dat gezegd hebbende, als je gewoon meer toeristenbelasting wilt heffen, doe je het met een amendement en niet met een motie. En dan hebben we het er dan over. Deze past wat ons betreft beter bij de kadernota die volgend jaar begin juli in de raad waarschijnlijk wordt behandeld.
Hey, een motie van de VVD. Twee keer. Nou, die steun ik uitgebreid. Dat zijn moties 5 en 6. Het verbaast u waarschijnlijk niet. 7 had ik ingetrokken.
Met de deur in huis vallen. O nee. Doe de deur van en naar Midden-Delfland ruimer open. Het zou heel fijn zijn als de wethouder het voor elkaar zou krijgen dat eigenlijk alle inwoners in Den Hoorn die ten noorden van de Woudseweg/Hoornsekade wonen, toegang kunnen krijgen, of bij de gemeente Delft een ontheffing zouden kunnen aanvragen, om gebruik te maken van deze wegversperring. Het is een beetje verkapte belastingheffing. Ik weet niet hoe Delft dat precies doet. Maar dat komt er dus op neer, om duidelijk te zijn, dat de VVD motie 8 zal steunen.
Samen spelen. Ik was een beetje huiverig, voorzitter, over deze motie toen ik hem voor het eerst zag. Maar zoals het college voornemens is hem uit te voeren, kan ik de motie steunen. Maar er hangt natuurlijk wel aan vast dat als je bepaalde klimattributen hebt, sorry dat ik het zeg hoor, gehandicapte kinderen daar niet altijd in kunnen spelen, maar als er meer mogelijkheden voor hen zijn of gecreëerd kunnen worden, zou dat fijn zijn. In de manier waarop het college dit op wil pakken, kunnen wij ons vinden. Wij steunen dus deze motie.
Stop de verpaupering. Voorzitter, dat zou heel mooi zijn en volgens mij heeft de gemeente diverse middelen bij de afdeling Vergunningen, toezicht en handhaving die daarop kunnen worden ingezet. De wethouder gaf ook aan dat de leegstandsverordening wel een uitgebreid instrument is voor misschien maar een beperkt aantal panden in deze gemeente. Ik denk dat ik het daarin met hem eens ben. Hé, de wethouder kijkt zelfs op, dat kan ook, zowaar.
Motie 10 zullen wij niet steunen. Wij zouden erop aandringen om gewoon de afdeling Vergunningen, toezicht en handhaving vaker op pad te sturen. In de gemeente Wassenaar hebben ze ook problemen hiermee. Dat is gewoon… Dit zijn heel moeilijke dingen om tegen te gaan. Je grijpt in in eigendommen. Ik snap inderdaad heel goed dat er gewoon panden verloren gaan en dat het niet mooi is. Daar ben ik het helemaal mee eens hoor, absoluut. Maar ja, om weer een onderzoek en nog meer papier te vragen, dat is voor ons niet het juiste spoor. Motie 10 steunen wij niet.
Motie 11 in aangepaste vorm. Dat zag er een stuk beter uit. Die fly-over niet in het Midden-Delflandgebied. Maar je hebt natuurlijk ook een stukje Midden-Delflandgebied, dat is denk ik Rotterdam-Schiedam, ik weet niet helemaal exact de grens, maar wij zouden zeggen 'het is nog Midden-Delfland', maar dat is volgens mij niet altijd precies volgens de gemeentegrens, maar daar willen we die fly-over ook niet. Ik zal wel een belletje doen naar de VVD in Schiedam, of ik wat kan regelen, voorzitter. In deze vorm steunt de VVD motie 11-1, dat is het geloof ik.
Tot zover de moties.
Dan wil ik nogmaals iedereen bedanken voor de bijdragen vanavond. Alle ambtenaren die er hard aan gewerkt hebben. Het college voor de eerdere beantwoording en ik wil hiermee de derde termijn dan sluiten, dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van der Eijk, hartelijk dank. Mooi, dat betekent dat wij doorgaan naar OGP Midden-Delfland en ik graag het woord wil geven aan de heer Jongsma.

De heer **Jongsma**: Laat ik ook beginnen met iedereen bedanken voor deze avond, voor de input, alles wat we tot dusver hebben gehoord en meegekregen, de ambtelijke ondersteuning, iedereen van harte bedankt en ook alle mensen thuis die hier helaas niet naar ons kunnen kijken. Iedereen bedankt.
Laat ik dan vervolgens een reactie geven op de amendementen en de moties.
Het eerste amendement: 80 jaar vrijheid en democratie. Ja, het is een amendement, het had ook een motie van mij kunnen zijn, maar ik ondersteun het van harte, want het is heel belangrijk dat we hier af en toe expliciet bij stilstaan.
Dan komen we bij het amendement Doen wat de raad zegt. Deze steunen we wel – hallo! – omdat het gewoon klopt wat daarin vermeld staat en het college ook heeft aangegeven dit aan te passen.

De **voorzitter**: Sorry, ik interrumpeer u even. Het licht is weer aan inderdaad, het beeld is weer terug en ik zag even een reactie van mijnheer Roeling, maar dat betekende dat de boel weer werkt, dus u bent weer zichtbaar op het scherm.

De heer **Jongsma**: Oké, maar voor mij is het nog steeds zwart.

De **voorzitter**: O. De helft wel en de helft niet.

De heer **Jongsma**: En u weet hoe ik ben, ik kijk alleen vooruit en niet achterom, dus…

De **voorzitter**: Dan stop ik dit technische stukje toelichting. Ik wil u vragen om uw verhaal te vervolgen.

De heer **Jongsma**: Dank u wel. Dan kom ik bij het amendement Den Hoorn bereikbaar. Dit zullen we uiteraard niet steunen. Het budget is inderdaad bestemd voor de reconstructie van de Hoornseweg, want deze reconstructie is niet alleen om de doorfietsroute mogelijk te maken, het betreft ook regulier groot onderhoud. Dus dat budget blijft wat OGP Midden-Delfland betreft staan en komt niet te vervallen.
Dan kom ik bij het amendement Meer dan PUUUR. Ook dit zullen we niet steunen. Zoals de VVD ook al aangaf, dit lijkt ons meer iets voor bij de kadernota om het daar dan over te hebben. Dit is voor nu veel te ver en veel te veel, dus wij zullen dat niet steunen.
Dat voor wat betreft de amendementen.
Dan kom ik bij de motie Geef wonen de ruimte. Die is door onszelf ingediend en wat ons betreft voldoende toegelicht dus die zal ik ook niet verder toelichten.
Dan de motie Opladen zonder obstakels. Daar hebben wij wat aanpassingen op gepleegd en we hopen daarmee de andere raadsleden te overtuigen om vooral toch die pilot te starten. Het lijkt ons echt goed om daarmee te beginnen. Dan kunnen we altijd later zien hoe we daarmee omgaan. En uiteraard wil ik het college vragen om inderdaad de ervaringen die inmiddels in het Westland zijn opgedaan, vooral mee te nemen. Dat maakt het een stuk makkelijker.
Dan kom ik bij motie 4, Verhogen toeristenbelasting. Ook in de aangepaste vorm willen we deze niet steunen. Het ziet er wel een stuk beter uit maar we vinden dat er te veel naar de provincie wordt gekeken, naar het gemiddelde van de provincie. We denken dat het veel beter is om te kijken naar vergelijkbare gemeenten. En dan bedoel ik primair de Cittaslow-gemeenten, om die mee te nemen lijkt me dan een beter en realistischer beeld geven van de toeristenbelasting.
Dan kom ik bij de motie Debat over bezuinigingen hoort in openbaarheid. Door het antwoord van het college, de principiële keuzes en richting in de Auditcommissie, kunnen wij wel steun geven aan deze motie, maar uiteindelijk moet het niet zo zijn dat in de Auditcommissie zaken worden voorgekookt. Dus met andere woorden, als het echt gaat om keuzes en richtingen, horen die toch echt in de raad terecht te komen. Dus we zijn wel voor, maar wel met die kanttekening.
Dan een motie Heroverweging onderzoek flexwoningen. Uiteraard gaan we die niet steunen omdat wij juist van mening zijn – de VVD zei met name dat zij meer voor stenen woningen zijn – dat we allemaal weten dat dat meer dan tien jaar duurt en we kunnen niet tien jaar stilstaan. Dus het lijkt ons heel goed om als vervulling daarop wel te werken met flexwoningen. Dus vandaar dat wij deze motie niet steunen.
Dan komt er een motie Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open. Deze gaan we niet steunen, en wel om de volgende reden. Het is prima om een gesprek aan te gaan met Delft om te kijken wat de mogelijkheden zijn, maar wij zien veel meer in een totaalplaatje waarbij

inderdaad heel veel meer wordt gekeken naar 'hoe zorgen we ervoor dat Den Hoorn goed bereikbaar blijft?' Dit zou daar een onderdeel van kunnen zijn. Nu is het een soort losse actie en je weet ook niet precies wat je dan krijgt, welke postcodes. Dus wij zouden er meer voor pleiten om dat eerst te onderzoeken en wij steunen hem ook niet omdat wij vinden dat veel overwegingen en onderdelen niet kloppen. Daarom willen wij deze motie niet steunen.
Motie Samen spelen. Ja, die steunen we zeker. Die heeft ook nu nog geen financiële gevolgen, behalve dan dat er gevraagd wordt adviezen in te winnen van experts en ervaringsdeskundigen. En eigenlijk zou deze inclusiviteit niet alleen voor kinderen, maar in het algemeen moeten gelden voor de volledige inrichting van straten, stoepen en parkjes. Kortom, de openbare infrastructuur van Midden-Delfland. En we snappen ook wel dat je bij het inrichten van een speelveld niet alles inclusief kunt maken, dat snappen we.
Motie Stop verpaupering. Die gaan we toch niet steunen ondanks dat wij inderdaad wel begrepen... Deze motie gaan we op zich niet steunen. Wel ondersteunen wij het idee van de wethouder om inderdaad, als er toch onderzoek wordt gedaan naar een locatie, hier meteen naar te kijken. Wat ons betreft, hoeft daar deze motie niet voor te worden aangenomen. We vinden ook dat dit… Het is een soort schot hagel en je weet heus niet wat je raakt. Het is wat ons betreft niet concreet genoeg en daarnaast vinden we dat je als gemeente terughoudend moet zijn met het bemoeien met andermans bezittingen. Dus vandaar. Veel te onduidelijk.
Motie Het juiste spoor. Ja, daar komt-ie. Sympathieke motie, maar we gaan hem toch niet steunen, want het zegt eigenlijk nu niet zoveel meer. We hebben van de wethouder begrepen dat hij een ander spoorboekje heeft en daarmee ook wellicht wel op het juiste perron uitkomt. En wij vinden op zich dat de insteek al is wat die is en daarvoor hoeven we niet nog een extra motie in te dienen. Dus die gaan we niet steunen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Roeling van Mijn Partij.

De heer **Roeling**: Ja. Dan gaan we even twee moties terug naar Stop verpaupering. Het actief grondbeleid, dat voorstel, komt vanavond bij ons vandaan en niet bij de wethouder. Kan de heer Jongsma zich dat nog herinneren? Hij zei namelijk dat hij het eens was met de wethouder om verder te kijken bij de planvorming, maar die suggestie kwam juist bij ons vandaan. Ik vond dat wel iets dat we op mogen merken.

De **voorzitter**: Nou, de heer Roeling, na die opmerking geef ik even gelegenheid aan de heer Jongsma om daarop te reageren.

De heer **Jongsma**: Ik moet u eerlijk zeggen voorzitter, dat ik niet precies weet wat... Ik zou het fijn vinden dat de heer Roeling – dan krijgt u nogmaals het podium, dat vindt u ook wel fijn misschien – nog één keer aangeeft wat hij nou precies wil, of van mij wil horen, of althans, zegt wat de vraag is.

De **voorzitter**: De heer Roeling aan u het woord en vooral ook even verheldering op de vraag die concreet voorligt.

De heer **Roeling**: Ja. Die gaat over de motie Stop verpaupering. Daarvan hebben wij gezegd dat dit specifiek op één pand lijkt te zijn geschreven en dat wij er wel voorstander van zijn om dit pand aan te kopen als gemeente in het kader van actief grondbeleid en de aangrenzende kavels daar ook bij te betrekken, zodat het plan rondom de brandweerkazerne beter en groter kan worden gemaakt. Dat werd bevestigd door de wethouder. En nu zegt u 'ja, we zijn het eens met de wethouder', terwijl wij met die suggestie kwamen. Kan de heer Jongsma zich dat nog herinneren?

De **voorzitter**: Na deze toelichting, de heer Jongsma.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, dat kan ik me nu weer herinneren. Ik heb ook soms, net als een andere persoon, niet een actieve herinnering aan alles, maar deze heb ik het inmiddels wel weer. En wat de heer Roeling daar schetst en die situatie, daar kunnen we ons wel heel goed in vinden. Want dat is nu juist waar wij als gemeente voor pleiten en daar wil ik dan de heer Roeling, Mijn Partij, ook wel de credits voor geven, want zo zijn we ook wel weer.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik neem aan wat de heer Roeling nu verder geen vraag daarover heeft en dat dat duidelijk is. Mooi. Daarmee heeft de heer Jongsma ook op de laatste motie duidelijk aangegeven daartegen te stemmen. Dat is motie 11-1. Dan kom ik vervolgens bij de fractievoorzitter van het CDA en ik wil graag mijnheer Zwaard het woord geven.

De heer **Zwaard**: Allereerst het college bedankt voor de beantwoording voor de vragen die door ons allen gesteld zijn. Wij zijn ook blij dat dit debat in goede sfeer verloopt. We hebben het al gezegd, een aantal partijen heeft het al gezegd, het is vandaag de dag geen vanzelfsprekendheid dat alles op een fatsoenlijke manier verloopt. Polarisatie kent geen grenzen. Dus daarom zijn we daar blij mee.
Als we naar de amendementen gaan, zijn we uiteraard voor amendement A, een voorstel dat wij een jaar of anderhalf jaar geleden al voorgesteld hebben, om geld beschikbaar te stellen voor bevrijdingsfeesten. Dus wij zijn blij dat dat voorstel het nu via een amendement toch gaat halen. Doen wat de raad zegt. Daar kunnen wij mee akkoord gaan.
Amendement Den Hoorn bereikbaar. Ja, wij vinden gewoon dat er budget beschikbaar moet blijven voor de Hoornseweg. Daar komt wellicht een fietspad en anders moet die weg toch gereconstrueerd worden. Dus wij zullen tegen dit amendement stemmen omdat we dit geld wel beschikbaar willen houden.
Amendement Meer dan PUUUR. Daar zullen wij tegenstemmen in het kader van een betrouwbare overheid. We vinden het wel goed om in 2026 te kijken of het bedrag € 100.000,00 moet blijven, of niet. Maar er zal altijd een budget beschikbaar moeten blijven voor gebiedsmarketing. Op dit moment stemmen wij tegen dit amendement.
Als we kijken naar de moties, Geef wonen de ruimte, actief op zoek naar nieuwe bouwlocaties. Wij hebben in ons betoog al het een en ander gezegd dat eigenlijk aansluit op deze motie, dus die zullen wij steunen.
Motie 3 Kabelgoten voor elektrische auto's in Midden-Delfland. Dat ging niet helemaal vanzelf. We zijn blij met de aanpassing die nu voorligt. En het lobbywerk van mijnheer Jongsma heeft zijn uitwerking niet gemist, dus wij zullen instemmen met deze motie.
In de motie Onderzoek verhoging toeristenbelasting in de aangepaste vorm kunnen wij ons vinden. Om de toeristenbelasting nu te verhogen, vinden we niet kies naar de bed-and-breakfasteigenaren en de hotelier die we in ons midden hebben. Om er in 2026 naar te kijken of we dat moeten verhogen, daar kunnen we ons in vinden.
Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid. Daar zullen wij tegenstemmen. Wij vinden dat iets voor de raad op zich. De gemeenteraad gaat over de eigen agenda. En we vinden het belangrijk om de Auditcommissie in leven te houden. Wij stemmen tegen deze motie.
Heroverweging onderzoek flexwoningen. Daar stemmen wij tegen. Als we de flexwoningen in Maasland bij Euterpe als voorbeeld nemen, voorzien die wel degelijk in een behoefte. Daar woont ook een aantal inwoners van Midden-Delfland en daar moet u maar eens gaan kijken. Die wonen daar zeer tot tevredenheid. Dus wij zullen deze motie niet steunen.
Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open. Aan de ene kant zegt de wethouder 'hij is overbodig, maar het is wel een steuntje in de rug richting de gemeente Delft'. Dus wat ons betreft kan die geen kwaad en steunen we die.
De motie Samen spelen. We zijn blij met de brede steun die we daarbij vinden. En we zijn het eens met mijnheer Jongsma dat inclusiviteit niet alleen voor speeltuinen moet gelden, maar in grotere breedte. Deze motie gaat over speeltuinen. Dus het is logisch dat wij die steunen.
Stop verpaupering. Die steunen wij uiteraard – dat is onze eigen motie – zeker nu we gehoord hebben dat de wethouder zegt dat het onderzoek hiernaar niet veel inzet van ambtenaren en niet veel kosten met zich meeneemt, vinden wij het wel degelijk nuttig om daar onderzoek naar te doen. Dat beperkt zich niet alleen tot het oude politiebureau in Maasland. Dat hebben we weliswaar als voorbeeld genoemd, maar dit is in de brede zin van het woord. Wij willen die verpaupering tegengaan.
En het juiste spoor, in aangepaste vorm. Daar zijn we blij met de brede steun en uiteraard steunen we die ook.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Zwaard namens de fractie CDA en dan wil ik tot slot het woord geven aan de heer Roeling van Mijn Partij.

De heer **Roeling**: Ik wil nog even ingaan op de reactie van het college en dan met name over het voorstel over de sportverenigingen in Schipluiden. Wij waren hoogst verbaasd dat de wethouder eerst zei 'ja, afgelopen voorjaar stond het al op de B-lijst', dus toen was er blijkbaar al een concreet voorstel. En nu is toegezegd dat het voorstel in december, volgende maand, naar de raad komt. Dat is duidelijk toegezegd aan de verenigingen. En u zegt nu 'ja, we moeten nog allerlei dingetjes bekijken'. Dat maakt het wat ons betreft volstrekt ongeloofwaardig en er zit hier veel meer een financiële factor achter, dat het college niet in staat is om het alsnog rond te rekenen met alle nadelige cijfers die we hebben, zoals van de septembercirculaire. Dat wilden we toch even kwijt, voorzitter.
Dan gaan we naar de amendementen en de moties. Ook wij zijn natuurlijk groot voorstander ervan dat met name de 80-jarige vrijheid en democratie wordt gevierd. Waar die € 20.000,00 plotseling vandaan komt, weten we niet. Datzelfde geldt voor het amendement, want dat kwam vanmiddag in onze elektronische brievenbus. Dus voor ons is het wel lastig om te zeggen 'nou ja, doe dat dan maar'. Gelukkig is er vanuit het college aangegeven 'er zijn wel mogelijkheden vanuit het subsidiebudget/bedragen'. Dus ons andere bezwaar, dat het uit de algemene reserve werd betrokken, was natuurlijk ook een punt, maar dat komt feitelijk te vervallen. Laten we ook eens een keertje aardig zijn naar anderen en instemmen met dit amendement, met alle voorbehouden.
Amendement B Doen wat de raad zegt, uiteraard zijn we het daarmee eens.
Amendement Den Hoorn bereikbaar. Dat blijft nog steeds overeind. De overwegingen kloppen nog als een zwerende vinger.
Amendement D Meer dan PUUUR. Ook daarvan vinden wij dat de overwegingen die zijn opgenomen in het amendement nog staan als een huis. Dus wij zullen dit toch steunen.
Motie 1 Geef wonen de ruimte. Ga actief op zoek naar nieuwe bouwlocaties. Dit kwam bij ons een beetje over als een hartenkreet, als 'we weten het ook niet meer'. Dat zien we ook in de overwegingen; 'voor een aantal locaties in de dorpskernen nu voorbereidingen worden getroffen om woningen te gaan realiseren'. Ja, Maaslandse Zoom en Zuidrand, dat is gewoon buitengebied. Daar kunnen we lang of kort over discussiëren, maar dat is gewoon buitengebied. 'Constaterende dat in het coalitieakkoord…', ja, maar wij maken daar geen deel van uit voorzitter. Wij hebben natuurlijk lang getwijfeld. Moeten we toch maar weer de helpende hand reiken richting de coalitie want blijkbaar zijn de locaties in de kernen op en is men nog steeds niet bereid om verder te kijken dan de kernen, waar wij altijd voorstander van zijn geweest en hebben gezegd 'als het niet anders kan, kijk ook of je tegen de kern aan kunt bouwen'. Nou, feitelijk is dit de opening daarnaartoe. En is het huidige beleid dat hier jaren gehanteerd is, hiermee wat ons betreft tenietgedaan. Dus wij wachten…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap van OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Ik ben blij dat mijnheer Roeling soms heel vriendelijk is, maar nu neemt hij toch wat ruimte die ik niet in deze motie lees, namelijk dat dit de opening zou zijn tot het bouwen buiten de kernen. Want volgens mij staat in de opdracht aan het college expliciet 'in de dorpskernen'. Dus ik ben benieuwd waar u die ruimte vandaan haalt als u de tekst leest.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Roeling.

De heer **Roeling**: Als die locaties… Het college is hier bij wijze van spreken al jaren mee bezig. Ook in het laatste coalitieaddendum is die opdracht weer gegeven. Nou, blijkbaar zijn die locaties er niet binnen de kernen, anders waren die er al lang, dan hadden die er al lang gelegen. Ze liggen er niet, nu nog niet. En vervolgens komt er een motie die stelt 'ja joh, laten we nou alsjeblieft nog een keer gaan zoeken, want we kunnen geen locaties vinden, – althans, het college kan dat niet – laten we ze nog eens een keer een zetje in de goede richting geven'. Wij zeggen 'nee, het klopt wat het college hier feitelijk zegt: we kunnen ze niet vinden'. En dan kom je automatisch bij wat wij al jaren zeggen: als die locaties er niet zijn, kijk dan ook tegen de kern aan. Ik denk dat we daar meer dan genoeg over gezegd hebben. Het college heeft gezegd 'we komen binnenkort met iets'. Dan wachten we dat maar even af, maar we zullen in deze vorm de motie niet steunen.

De **voorzitter**: En daar wil de heer Knaap met een interruptie nog een opmerking over maken.

De heer **Knaap**: Ik hoorde de heer Roeling een heleboel dingen zeggen over dat die locaties er niet zijn en dat verbaast me omdat de heer Roeling bijvoorbeeld heel erg teleurgesteld is over de locatie van de familie Keijzer. Dus die locaties zijn er wel. Ons beeld is dat er met zo'n opdracht aan het college meer locaties à la de familie Keijzer te vinden zijn in de dorpskernen. Daar was u het eigenlijk best mee eens en u zegt toch 'ik steun deze motie niet'. Daarmee spreekt u uzelf toch tegen? Dus u wilt niet zoeken en u steunt de motie niet. Dat is wat u zegt. En als morgen een andere familie Keijzer zich meldt, bent u wederom teleurgesteld. Klopt dat?

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Roeling.

De heer **Roeling**: Nee, nee, ik spreek mezelf niet tegen. Wij spreken onszelf niet tegen. Wij hebben moeite om dit doorgronden en feitelijk zegt deze motie 'ja, we willen graag binnen de kernen locaties vinden, maar het college is er niet toe in staat. Laten we het nog een keertje een zetje in de rug geven'. Wij zeggen 'blijkbaar heeft het college gelijk en zijn hier locaties er niet'. Vervolgens kregen we de reactie van het college dat zei 'nou, even geduld. Wij komen met een lijstje of met locaties'. Ik ben benieuwd. Dan wachten wij dat lijstje van het college af. En dan zullen wij op dit moment deze motie niet steunen. En ik sluit niet uit dat er volgend jaar weer eenzelfde motie komt van OGP Midden-Delfland omdat ze nog steeds niet gevonden zijn. Je weet het niet.
Motie Opladen zonder obstakels, nummertje 3. Het belangrijkste hierin – wij zullen hem steunen. We hebben ook mede-ingediend – is het aandachtspuntje nummertje 5, 'openbare laadpalen doorgaans een hoger tarief per kilowatt rekenen dan thuis opladen'. Dat klopt. Dat kan drie tot vier keer zo duur zijn. Dus we zien ook een verschuiving van beleid van de openbare laadpalen naar meer mensen die thuis gebruik daarvan kunnen maken. Dat lijkt ons een prima ontwikkeling. Dan motie 4 van D66. Daar hebben we de nieuwe versie van. Dat is ook mede op suggestie van ons geweest, 'gebruik die periode om te kijken waar de bed-and-breakfasts tegen aanlopen'. Wij hebben een vraag gesteld bij de eerste termijn, de vragen van de Algemene Beschouwingen, 'ziet het college ook ongewenste neveneffecten van invoeren van toeristenbelasting?' Daarop zegt het college 'nee'. Terwijl wij met verschillende fracties een bijeenkomst hadden met de bed-and-breakfastondernemers die een heel ander geluid lieten horen. Namelijk: door de invoering van de toeristenbelasting werden we geconfronteerd met huisnummerbesluiten, we werden geconfronteerd met aparte vastrechtcontracten voor energie. Van alles en nog wat. En dat opgeteld met de inspraak van de heer Jos van der Knaap een jaar geleden, die hier ook aangaf waar hij allemaal tegen aanliep – dat was met name heel veel regelgeving – zijn wij inderdaad ook benieuwd hoe het er nu aan toe gaat en of de drempel wat dat betreft verlaagd kan worden. Omdat wij bed-and-breakfasts een absolute meerwaarde vinden voor deze gemeente. En voor de kleine lokale ondernemer. Dus wij zullen deze motie voluit steunen.
Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid, nummertje 5. Ja. Dat is ook als voorzitter van de Auditcommissie natuurlijk ook wel soort van aan mij gericht, eigenlijk voorzitter. Niet aan het presidium en college. Wij zullen hem steunen, maar persoonlijk heb ik niet de indruk dat wij voorsorteren op besluitvorming of alvast de rol van de raad zo klein mogelijk maken. Ik zit er zelf bij en die indruk heb ik nog niet maar we steunen het deel over de openbaarheid, voorzitter. Dus steun voor motie 5.
Motie 6 Heroverweging onderzoek flexwoningen. We kregen zojuist van de wethouder te horen dat de locatie die het college op het oog heeft, nu definitief is. Daar vinden wij best veel van. Als we kijken naar de locatie en je kijkt naar het geluid, naar de stank, naar stof, is dat een van de meest ongunstige locaties om daar, in dit geval, flexwoningen neer te zetten. Dus steun voor deze motie.
Dan krijgen we motie nummer 8, Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open. Die steunen wij, ook omdat dat bijdraagt aan het grotere plaatje. OGP Midden-Delfland had het volgens mij over 'nu nog niet', maar dit is, wat ons betreft, een van de mogelijkheden om Den Hoorn wat makkelijker toegankelijk te maken en er ook weer wat makkelijker, wat sneller uit te kunnen komen op verschillende manieren. Daar draagt dit in ieder geval wel aan bij. En ik zal maar niet verklappen dat ik de veroorzaker ben van die knip bij de Kristalweg want anders heb ik nog wat uit te leggen.
Dan krijgen we motie nummer 9 Samen spelen. Ja, wij zijn het eens dat mensen of kinderen met een beperking... Nou ja, iedereen mag op een schommel zitten, daar hoef je niet kind voor te zijn. Maar wij zijn het ermee eens dat kinderen met een beperking ook deelnemen. Wij zeggen altijd 'iedereen doet mee in Midden-Delfland' Maar wij zitten meer op de lijn dat met de bestaande

middelen, speeltoestellen en weet ik wat, wat ons betreft veel meer Midden-Delflands is dat die kinderen gewoon meedoen, onder de huidige omstandigheden, door ouders die daarin bijspringen, door andere volwassenen die erbij staan en dat kind helpen, of doordat kinderen die al aan het spelen zijn en niet beperkt zijn, dat soort kinderen helpen. Want door nu te zeggen 'ja, als we dat nu aanpassen, dan ben je ook inclusief' – nee, dat kind met een beperking is al volledig inclusief in Midden-Delfland. En elkaar helpen en dat soort zaken, is voor ons een rode draad in hoe wij denken dat je met dit soort gevallen om moet gaan. Het gaat ons niet om het geld, maar het gaat er meer om dat de saamhorigheid, weerbaarheid en dat soort termen hieruit moeten spreken. Dat missen we in de motie, dus wij zullen die niet steunen voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Langeveld van het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Ik heb een vraag aan de heer Roeling over hoe hij dat dan voor zich ziet. Ik vind het een heel mooie gedachte dat hij zegt 'ieder kind doet mee, daar zijn we Midden-Delfland voor'. Dat ondersteun ik van harte. De speeltuinen zijn er en iedereen kan spelen, het is immers al inclusief. Hoe ziet u dat voor zich? We hebben een aantal prachtig mooie speeltuinen. Er zijn speeltuinen met een verharde ondergrond, we hebben ook speeltuinen met redelijk veel gras ondergrond en ook met houtsnippers. Hoe ziet u dat dan als er een kind in een rolstoel is, of een van de ouders zit in een rolstoel? Hoe ziet u dan voor zich dat dat kind naar een spelattribuut kan gaan om bijvoorbeeld met een ander kind mee te spelen? Of als een ouder mee wil lopen met het kind naar een speelattribuut, die zelf in een rolstoel zit. Hoe ziet u dat voor zich?

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Langeveld en mijnheer Roeling, aan u het woord.

De heer **Roeling**: Het gaat er juist om dat je dat samen gaat oplossen. Daarvoor heb je een samenleving en daarom moet je niet tegen de een zeggen 'we gaan zaken aanpassen, want ja, jij hebt een beperking'. Nee, dat gaan we helemaal niet doen. Jij gaat gewoon meedoen. Dat is het. Ja, maar dan komt er toch passie boven, voorzitter, dat merkt u maar weer.
Motie Stop verpaupering. Nee, wij zijn nog steeds voor wat we al eerder suggereerden, dat we voor die specifieke locatie graag een groter plan zien. Mochten er andere eigenaren zijn die ook een verpauperd pand hebben, dan staat er bij 'verzoekt het college', 'om eigenaren te verplichten'. Maar wij zijn niet zo van het verplichten. Wij zijn meer van met de juiste prikkels komen om zo'n eigenaar over te halen tot restauratie, opknappen. Dus wij zullen die niet steunen, voorzitter.
Motie 11 Het juiste spoor. De 5% is eruit gehaald voorzitter, Wij zijn het eens met het CDA dat wij ook niet zitten te wachten op de fly-over. Maar ik denk dat we dat dit soort kwesties zeer serieus anders moeten aanvliegen. En wij schrokken een beetje voorzitter, dat een wethouder van GroenLinks dezelfde opvatting heeft als wij hebben. De heer Ammerlaan overweegt lidmaatschap. Die denkt 'waar ben ik nou aan begonnen?' Want de wethouder gaf het goed aan. Het gaat over die groene plus. En waarom? Er is een groot maatschappelijk belang dat die spoorverdubbeling er komt, landelijk gezien. We hebben ook een maatschappelijke taak en dat is het buitengebied. Dus wat je moet doen, en dat hoef ik waarschijnlijk de wethouder dan niet meer te vertellen, is een waslijst maken van allemaal zaken die bijdragen aan het gebied. Investeringen, weet ik veel wat. Dat moet je overleggen en dan zeggen 'jullie hebben jullie eigen maatschappelijk belang om die spoorweg te verdubbelen. Wij als Midden-Delfland hebben ook ons maatschappelijk doel. En hier heeft u de lijst.' Of al die investeringen dan vervolgens uitgevoerd gaan worden, dat weet je nooit, maar dat heb je dan alvast maar. Dus je moet het inbrengen als 'het gebied, daar willen we dat en dat en dat soort projecten graag gerealiseerd zien en kom maar over de brug'. Als je zegt 'ja, we willen 5%', weet ik niet hoe dat overkomt in de rest van de regio. Maar goed, verder zijn we het ermee eens dat we geen voorstander zijn van een fly-over. Dus in die zin kunnen we de motie steunen. Maar ik denk dat we over hoe we de gesprekken gaan voeren wel goed na moeten denken hoe en wat onze positie is. Dat even voor wat betreft de amendementen en de moties.

De **voorzitter**: Dank u wel ook de heer Roeling en daarmee is het zo dat alle zes de fracties hun reactie hebben gegeven en duidelijk de voor- en tegenstem eigenlijk al aangekondigd hebben. Dat maakt dat ik vanuit het Reglement van Orde voorstel dat we met de besluitvorming aan de slag gaan.

5.a Amendementen

De **voorzitter**: Allereerst nemen we daartoe de amendementen ter hand op volgorde. Dat zijn de vier amendementen die voorliggen en die u ook op het scherm kunt zien, want dat werkt ondertussen weer, dus dat is mooi. Ik zou amendement A graag bij dezen in stemming willen brengen: 80 jaar vrijheid en democratie. Dat is aangenomen met algehele stemmen.
Dan gaan we naar amendement B. Doen wat de raad zegt. Ik sluit de stemming en met 15 stemmen is dat ook met algehele stemmen aangenomen.
Dan gaan we naar amendement C. Den Hoorn bereikbaar. Het amendement heeft het niet gehaald met 10 stemmen tegen en 5 stemmen voor.
Dan gaan we naar amendement D. Meer dan PUUUR. Het amendement is verworpen met 10 stemmen tegen en 5 stemmen voor.
Dat waren de amendementen. Dan gaan we nu door met de begroting. En dat betekent dat we naar 5.b gaan.

5.b Voorstel tot vaststelling van de programmabegroting 2025-2028
De **voorzitter**: Voorstel tot vaststelling van de Programmabegroting 2025-2028. En de stemming is geopend. Met 10 stemmen voor en 5 tegen is het voorstel aangenomen.

6. Voorstel tot eerste begrotingswijziging van de begroting 2025-2028
De **voorzitter**: Dan gaan we naar het voorstel tot eerste begrotingswijziging van de begroting 2025-2028. En daar is de uitslag met 14 stemmen voor en 1 stem tegen uiteraard aangenomen.
Dan gaan we door naar de moties.

5.c Moties
De **voorzitter**: De eerste motie die voorligt, is nummer 1 Geef wonen de ruimte. En u mag uw stem weer uitbrengen. Met 10 stemmen voor en 5 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
Dan gaan we naar motie 3-1 Opladen zonder obstakels. Met 11 stemmen voor en 4 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
Dan gaan we naar motie 4-1 Onderzoek verhoging toeristenbelasting. U kunt uw stem uitbrengen zodra de stemming weer openstaat, en die staat nu open. Met 11 stemmen voor en 4 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
Dan gaan we naar motie 5 Debat over bezuinigingen hoort in de openbaarheid. En ook hier mag u uw stem weer uitbrengen. Met 11 stemmen voor en 4 stemmen tegen is deze motie aangenomen.
Dan gaan we naar motie 6 Heroverweging onderzoek flexwoningen. Met 10 stemmen tegen en 5 stemmen voor is deze motie verworpen.
Dan gaan we naar motie 8 Doe de deur van en naar Midden-Delfland iets ruimer open. Met 12 stemmen voor en 3 tegen is deze motie aangenomen.
Dan gaan we naar motie 9 Samen spelen. Die is met 11 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen.
Dan gaan we naar motie 10 Stop de verpaupering. Met 8 stemmen tegen en 7 stemmen voor is deze motie verworpen.
Dan gaan we naar 11-1 Het juiste spoor. Met 12 stemmen voor en 3 tegen, is ook deze motie aangenomen.
Dat betekent dat er hard gewerkt is. Vandaag en niet alleen vandaag, maar ook in de hele voorbereiding hiernaartoe. Ik kijk ook even naar boven, naar de tribune, naar de medewerkers, naar het college, maar ook naar de raad. Met alle voorbereiding die door jullie allen gedaan is en waarmee we vanavond met elkaar heel constructief gewerkt hebben aan de begroting, maar ook aan een stukje debat en dat mag, wat mij betreft, naar de toekomst toe nog dynamischer. Maar ik wil jullie wel enorm bedanken voor jullie inzet en bijdrage daartoe. En dat betekent dat wij elkaar mogen feliciteren, dat ik jullie als raad feliciteer en het college, met dit resultaat. Want met het vaststellen van de Begroting 2025-2028 is het financieel kader voor het komende jaar bepaald. Er kan gewerkt worden, en dat doen we, met elkaar als raad, college en het ambtelijk apparaat. Dat doen we natuurlijk niet voor onszelf, maar dat doen we voor onze inwoners en voor het welzijn van onze gemeente. En dat iedereen mee mag doen, is vanavond ook door verschillende aanwezigen heel mooi benoemd. Dat wil ik ook even benadrukken en daar mogen we dankbaar voor zijn. Maar daar gaan we ook voor en dat hebben jullie ook vanavond gemotiveerd en met een mooi gesprek met elkaar toegelicht en besloten.

7. Sluiting

De **voorzitter**: We zijn om 16.00 uur begonnen, het is nog geen 22.30 uur. Het is nu wat mij betreft tijd voor het napraten met elkaar in de foyer, met een hapje en een drankje. Ik zou zeggen, wel thuis allen en ook allen op de tribune, dank allemaal. Hierbij sluit ik de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland op 17 december 2024.

de griffier,
A. de Vos

de voorzitter,
F.I. Noordermeer-van Slageren